

VERSLAG

OVER HET

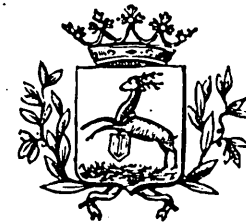
Bestuur en den Toestand

DER ZAKEN

VAN DE

STAD TURNHOUT

door het College van Burgemeester en Schepenen
aan den Gemeente-Raad
in zijne zitting van 1 October 1906 voorgedragen.

TURNHOUT

BOEKDRUKKERIJ JOSEPH SPLICHAL.

Mijne Heeren,

Met het oog op artikel 70 der Gemeentewet, hebben wij de eer UEd. hierbij verslag voor te dragen over het Bestuur en den toestand onzer stadszaken, tijdens het afgelopen dienstjaar 1905-1906.

TITEL I

Staat der Bevolking

In 1905 is onze bevolking nog merkkelijk aangegroeid, tot dusverre, dat op 31 December wij 22397 inwoners telden.

Zij bestond uit 10989 mannen en 11403 vrouwen.

Burgerlijke Stand

GEBOORTEN, STERFGEVALLEN, HUWELIJKEN,
ECHTSCHIEDINGEN,
ERKENNING EN WETTIGING VAN KINDEREN

De jaarlijksche officieele statistiek over den gang der bevolking en de beweging van den burgerlijken stand, bevat de volgende opgaven :

Van de sterfgevallen in 1905 telt men er :

	MANNEL.	VROUWEL.
Onder 1 jaar	72	75
Van 1 tot 7 jaren	23	15
Van 7 tot 15 »	5	2
Van 15 tot 21 »	9	2
Van 21 tot 50 »	27	24
Boven de 50 »	77	81
	<u>213</u>	<u>199</u>

Totaal 412

Overleden in Januari	60
» » Februari	39
» » Maart	34
» » April	31
» » Mei	25
» » Juni	31
» » Juli	34
» » Augustus	57
» » September	27
» » October	20
» » November	28
» » December	26

Totaal 412

JAREN		GETAL	
1904	1905	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
442	414	394	378
TOTAAL		836	792
1903	1904	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
220	213	178	199
TOTAAL		398	412
Meerder gestorven dan geboren		00	00
Meerder geboren dan gestorven		438	380
GETAL DOOD GEHOREN in de gebuorten en sterfgevallen niet begrepen		MANNELIJKE	VROUWELIJKE
13	18	10	16
TOTAAL		23	34
AANMERKINGEN			
<p>In 1905 zijn hier ter stede 9 personen overleden die geen deel van de bevolking maakten, terwijl er 10 die hier woonachtig waren, elders overleden zijn.</p> <p>Tusschen de 792 geboorten zijn er 29 onwettige kinderen, waarvan 11 mannelijke en 18 vrouwelijke.</p> <p>In 1905 zijn hier 2 kinderen geboren die geen deel der bevolking maakten; 3 zijn elders geboren die aan Turnouts bevolking toevoeren.</p>			

Volgens opgaaf zijn er gestorven in 1905 tengevolge van :

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Aangeboren zwakheid	11	11
Typhuskoorts	3	2
Mazelen	2	3
Brandige keelontsteking, kroep	2	1
Griep	0	5
Tuberculose der longen	23	15
Andere tuberculose	2	4
Kanker en andere kwaadaardige gezwellen	11	5
Eenvoudige ontsteking der hersenvliezen	2	3
Congestie, bloedstoringen en hersenverweeking	12	8
Organische hartziekten	17	17
Sleepende ontsteking der luchtpijptakken	6	6
Luchtpijpontsteking, longontsteking	19	14
Longontsteking	9	10
Maagaandoeningen	2	1
Darmontsteking, buikloop	28	27
Cirrhosis van de lever	2	3
Acute nephritis en kwaal van Bright	6	3
Kraamvrouwenkoorts	0	2
Andere kraambedsongesteldheden	0	3
Ouderdom	10	15
Andere oorzaken	35	39
Ongeval	7	1
Doodslag	1	0
Zelfmoord	2	0
Schielijke dood	1	1
	<u>213</u>	<u>199</u>
	412	

HUWELIJKEN

Het getal huwelijken was 151.

OUDERDOM DER GEHUWDEN.

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Beneden de 18 jaren	0	3
Van 18 tot beneden 21 jaren	16	37
» 21 » 25 »	62	55
» 25 » 30 »	46	36
» 30 » 35 »	16	11
» 35 » 50 »	8	8
» 50 ten minste	3	1
	<u>151</u>	<u>151</u>
Totaal	302	

ERKENDE EN GEWETTIGDE KINDEREN

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Erkend na het opmaken der geboorteakte	3	1
Erkend en gewettigd in de huwelijksakte	3	12
	<u>19</u>	

VERANDERING VAN WONING

De personen die van 1 Januari tot en met 31 December 1905 onze stad of haren buitenkring kwamen bewonen, worden onderverdeeld als volgt :

Van andere gemeenten van het rijk :	346 mannen	293 vrouwen
Van buiten 's lands :		
Uit Holland	18 »	23 »
Uit Duitschland	1 »	0 »
Uit Frankrijk	4 »	2 »
	<u>369</u>	<u>318</u>
	687	

Zijn van hier vertrokken :

Naar andere gemeenten van het rijk :	421	mannen,	382	vrouwen
» » koninkrijken en landen :				
» Duitschland	0	»	1	»
» Holland	10	»	10	»
» Frankrijk	4	»	5	»
» Noord-Amerika	1	»	0	»
» Italië	2	»	0	»
» Onbekende plaats	1	»	0	»
	439		398	
	837			

Zoodat er 70 mannen en 80 vrouwen meerder zijn vertrokken dan komen wonen.

REGISTERS DER BEVOLKING

Deze worden met de meeste zorg gehouden.

Niet min dan 677 ouderdomspensioenen werden door onze bemiddeling in den loop der maand Juli uitbetaald.

Bovendien zijn er voor 1906 nog 84 vragen gedaan, die tot heden hangende zijn gebleven.

INBURGERING

Zes verklaringen van inburgering werden in onze bureelen ontvangen, waarvan twee gedaan door minderjarigen, onder bemachtiging van hunnen vader, overeenkomstig het artikel 1 der wet van 16 Juli 1889, en vier navolgens artikel 9 van het burgerlijk wetboek.

REGISTERS VAN DEN BURGERLIJKEN STAND

Er werden door bemiddeling der Sociëteit St Jan Francis Regis 63 uittreksels geleverd tot het wettigen van onechte verbintenissen.

Nogmaals werden een twee honderdtal uittreksels van geboorte-akten gevraagd door het Bestuur der Algemeene Spaar- en Lijfrentkas, terwijl aan de verschillende Lijfrentmaatschappijen nog 194 extrakten zijn afgeleverd (1).

TITEL II

Gemeente-Bestuur

Gemeenteraad.

Zonder verandering.

College van Burgemeester en Schepenen.

Op 19 Juli 1906 overleed ter stede na eene kortstondige ziekte, de heer Amsens Guil. Ch. Gustaaf, Schepenen van Financiën der stad, dat met reglement is

Geboren te Turnhout den 22 Juni 1853, werd hij op

(1) Sedert 1 September 1905 tot 31 Augustus 1906 werden 61 bewijzen gevraagd voor verzekerde kinderen, overleden beneden den ouderdom van zeven jaren.

19 October 1890 tot Gemeenteraadslid zijner geboortestad verkozen.

De eedaflegging en aanstelling had plaats den 27 Januari 1891.

De afdijvige was ook lid van het Bureel van Weldadigheid dezer stad sedert 18 November 1889.

Door zijne collegas van den Gemeenteraad tot Schepen der stad verkozen op 6 Januari 1896 werden hem de Financiën en de Burgerlijke Stand opgedragen, welke eerste functie hij vervulde tot op zijnen sterfdag.

Bij besluit van 11 Mei 1900 had het Z. M. behaagd hem tot Ridder der Leopoldsorde te benoemen.

Onmiddellijk bij het vernemen van dit onverwacht verscheiden, vergaderde het Schepencollege en besloot den dag der begrafenis de vlag halftop te hangen ten stadhuisse en aan de bijzondere woningen der leden, en de ontstokene gazlantaarns op den doortocht met rouwfloers te omhangen.

Alle de stadsscholen kregen verlof om het personeel toe te laten in korps de plechtige ter aardebestelling bij te wonen.

Eveneens zouden de Stadsbureelen en de Gemeentekas gesloten blijven.

De Gemeenteraad, bij hoogdringendheid bijeengeroepen, stemde een rouwbeklag aan de Familie van den diepbetreurden overledene, en besloot den lijkstoet in korps met het Schepencollegie te vergezellen.

In het sterfhuis werd door den heer Burgemeester

eene indrukwekkende lijkrede uitgesproken, waarbij de talrijke diensten van den al te vroegtijdig ontslapene werden ontwikkeld, en dank werd gebracht voor al het goede door hem aan de stad bewezen.

Onder eenen grooten toeloop van volk uit alle standen had de plechtige ter aardebestelling plaats, waarna namens het Bureel van Weldadigheid, « de Weldadigheidskring in de Spiegel » en het « Syndikaat der sigarenfabrikanten » lijkredenen werden gehouden.

Personeel en inrichting der Bureelen.

Zonder verandering.

Gemeente-ontvangst.

Zonder verandering.

Kiezerslijsten.

De kiezerslijsten voor 1907-1908, op 31 Augustus voorloopig gesloten, geven den volgende uitslag :

KIEZERS	met 1 stem	met 2 stemmen	met 3 stemmen	met 4 stemmen
Voor den Senaat 3574	2583	521	470	
Voor de Provincie 3574	2583	521	470	
Voor de Kamer 4293	3243	545	505	
Voor de Gemeente 3367	2536	297	243	291

Gezwoornen, is hun getal op 71 behouden.

Kiezingen.

Na de drijaarlijksche herziening der bijzondere kiezerslijsten voor den nijverheids- en werkraad van Turnhout, hadden de verkiezingen plaats voor de werklieden op 22 April, en voor de nijverheidsbazen op 23 derzelfde maand.

In de 1^e, 3^e, 4^e, 5^e en 7^e afdeelingen van wege de bazen, alsook in de 1^e afdeeling van wege de werklieden werden geene kandidaten voorgesteld.

In de 2^e en 8^e afdeelingen der kandidaten-nijverheidsbazen, en in de 4^e, 7^e en 8^e afdeelingen der kandidaten-werklieden werden de eenig voorgestelde lijsten gekozen verklaard zonder stemming.

Voor de verkiezingen der nijverheidswerklieden in de 2^e, 3^e, 5^e en 6^e afdeelingen werden de kieswerkzaamheden regelmatig geleid, zoodat bij besluit der Bestendige Deputatie des Provincieraads, dd° 11 Mei 1906, alle deze verkiezingen werden goedgekeurd.

Op 27 Mei 1906 had er eene algemeene verkiezing plaats in het Arrondissement Turnhout voor drij Volksvertegenwoordigers.

De drij aftredende heeren Baron Ch. de Broqueville,

R. Lepaige en A. Versteylen, werden in strijd met eene overgrootte meerderheid van stemmen herkozen.

Bestuurszaken, Stadsschriften, Archieven.

Zonder verandering.

Gemeentegoederen.

ROERENDE EN ONROERENDE

Het vraagstuk der gewenschte veranderingen aan het Kasteelgebouw met deszelfs omgeving, en waarover wij in vorig verslag breedvoerig gewaagden, is tot nu toe hangende gebleven.

Nadere onderhandelingen met de Bestendige Deputatie des Provincieraads hebben er toe geleid dit historiek gebouw aan de Provincie te vervreemden; zelfs in den jongsten zittijd des Provincieraads is een eerste krediet in de Provinciale begrooting voorbeschikt voor toevalligen aankoop met noodige herstellingen en verfraaiingen.

Wij hebben alle redenen te veronderstellen dat eerlang deze zaak tot volle genoeg van ons Bestuur zal geregeld worden.

Tot uitbreiden van sommige stadsdiensten en inrichten van een behoorlijk lokaal voor het Bureau van Weldadigheid heeft de stad eenen eigendom aangekocht voor de som van 34,000 frank.

Deze is gelegen ter Grootte Markt en bestaat uit eene

huizing met twee verdiepen, met aangelegen hof en achterbouwen, en is kadastraal gekend wijk R, nummers 461c en 462c, ter grootte samen van 7 aren 6 centiaren.

Gemeentereglementen

Het herzien reglement nopens de foorkramers werd door den Gemeenteraad aangenomen op 5 April 1906, en door de Bestendige Députatie goedgekeurd den 4 Mei daaropvolgende.

— 308 —
TITEL III
Gemeente=inkomsten

Ontleding der gemeente-rekening van 1905 en waardeering der voorloopige begrooting van 1907.

GEWONE EN BUITENGEWONE ONTVANGSTEN

A. GEWONE

Erfelijke inkomsten.

	Rekening	Begrooting
Huurprijzen van stadseigendommen	2072.00	6000.—
Grasverpachting op het gemeentekerkhof . . .	30.—	30.—
Verkoop van hout, strooisel en schadden . .	00.—	75.—

Gemachtigde heffingen, schattingen en belastingen.

	Rekening	Begrooting
7 bijvoegelijke centiemen op de belastingen:	5782.00	5800.—

	Rekening.	Begrooting
7 opcentiemen voor 15 jaren	7247,60	7200.—
4 opcentiemen voor 10 jaren	4141,48	4100.—
5 opcentiemen voor 10 jaren	5176,86	5200.—
6 opcentiemen voor 52 jaren	4956,00	5000.—
15 opcentiemen voor 10 jaren	15530,62	15500.—
3 opcentiemen voor den dienst der wegenis	3106,11	3100.—
Schoolgelden in de lagere en aangenomene scholen	474,50	600.—
Schoolgelden in de gemeente-bewaarschool .	33,00	50.—
Belasting op paarden en ossen	5040,00	4950.—
Id. op rytuigen, op veeren of riemen . . .	3865.—	3900.—
Kohier van prestatien tot onderhoud der buurtwegenis	3906,98	3900.—
Belasting op het bebouwd kadastraal inkomen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen 10 o/o .	35951,50	37700.—
Bijkomende belasting id. id., 5 o/o	17975,75	18850.—
Belasting op draaiorgels, tenten, danszalen, enz.	5987,18	6000.—
Keurrechten op het slachtvleesch	3348,05	3300.—
Opbrengst van het ontsmettingstoestel . . .	224.—	200.—
Vergunningen van grond voor begraafplaatsen op het gemeente-kerkhof	1200.—	2000.—
5 opcentiemen gedurende 66 jaren	5176 86	5100.—
Staangelden in de overdekte hal der Botermarkt.	1300.00	1300.—
Gevelgeld	28486.—	30900.—
3 o/o bebouwd kadastraal inkomen	10785.45	11300.—
Staangelden ter markt	2520.60	2500.—
Stoomkrachten	2790.00	2800.—
Balcons	1044.—	1092.—
10 opcentiemen op grondlasten en personeel	8260.00	8200.—

Andere gewone ontvangsten :

	Rekening.	Begrooting
Aandeel in het gemeentefonds (wet 18 Juli 1860)	104797.—	105000.—

	Rekening	Begrooting
Id. id. id. (wet van 19 Augustus 1889)	20887.—	20887.—
Toelaag-Staat voor stads-teekenschool	2333.—	2333.—
Id. Provincie id.	1200.—	1200.—
Toelaag-Provincie voor de stads-muziekschool	1300.—	1300.—
Id. Staat id.	1300.—	1300.—
Toelaag Staat voor het lager onderwijs	27415.00—	28920.—
Id. Provincie —	3150.—	3500.—
Id. Staat voor den dienst der bewaarscholen	2900.—	3000.—
Toelaag-Staat voor de huishoudingsklas bij stadsmeisjesschool 1/3.	338.—	338.—
Toelaag-Provincie voor de gemeentelijke huishoudingsklas	211.25	211.25
Eerste dividend van den buurtspoorweg Antwerpen-Hoogstraeten-Turnhout	6370.—	6370.—
Tweede dividend id. id.	2099.16	2000.—
Dividend van het vermeerderd kapitaal op zelfde lijn	1610.—	1610.—
2 ^e Dividend id. id.	530.56	500.—
Dividend buurtsp. Turnhout-Arendonck	4445.—	4445.—
2 ^e Div. id. id. id.	20.32	—.—
Div. buurtsp. Turnhout-Moll-Westerloo.	3702.68	4488.—
Id. id. Eynthout-Sichem	168.30	204.—
Id. id. Turnhout-Hoogstraeten	2253.82	2579.50
Id. id. Turnhout-Gheel (vaart)	—.—	1435.—
Id. id. Turnhout-Poppel (grens)	388.16	770.—
Opbrengst der akten van den burgerstand	135.03	125.—
Id. pissingen en privaten	30.—	—.—
Militaire logementen, enz.	00.—	1000.—
Wedergaaf door de boordegenaars voor ambtshalve ruiming der rivieren en waterlopen	37.50	150.—
Verschillende ontvangsten, interesten der spaarkas, enz.	2918.39	2500.—
Opbrengst der waterleiding	1528.17	3000.—
Opbrengst der belasting op de stoepen	14256.54	14300.—

B. BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

	Rekening.	Begrooting
Goed slot der vorige rekening (1904)	B. 188883.66 G. 28518.74	217402.40
Overschot der vorige dienstjaren op de begrooting	—.—	69443.80
Slot der Staatstoelaag voor het riolenet	29960.—	—.—
5e korting-Provincie voor het uitspreidingsveld	10000.—	—.—
Staatstoelaag voor volledigen van het blusmaterieel in 1904	1000.—	—.—
Interesten bij de bankiers op beschikbare gelden (1905)	6969.30	—.—
Restant der 3 ^e lichte bij de bankiers niet genomen in 1903.	154145.80—	—.—
Slot der Staatstoelaag voor de waterleiding	44606.—	—.—
Verschillende verkooping	2068.—	—.—
Toelaag Staat en Provincie bij uitbreiding riolenet	41236.50	—.—

GEWONE EN BUITENGEWONE UITGAVEN.

1. Kapittel. Huishoudelijk plaatselijk bestuur	31492.34	33282.00											
2. » Publieke veiligheid en gezondheidsgesteltenis	50438.06	52473.20											
3. Kapittel. Gemeentewerken	28605.47	30300.—											
4. » Handel en scheepvaart	—.—	—.—											
5. » Kazerneering, logement en transporten	—.—	1000.—											
6. Kapittel. Openbare	<table border="0"> <tr> <td>Godshuizen</td> <td>28051.39</td> <td rowspan="4">73538.94</td> <td rowspan="4">75835.09</td> </tr> <tr> <td>Armen</td> <td>34670.—</td> </tr> <tr> <td>Weldadigheid</td> <td>8377.33</td> </tr> <tr> <td>Onderhoud der bedelaars</td> <td>2440.22</td> </tr> </table>	Godshuizen	28051.39	73538.94	75835.09	Armen	34670.—	Weldadigheid	8377.33	Onderhoud der bedelaars	2440.22		
Godshuizen	28051.39	73538.94	75835.09										
Armen	34670.—												
Weldadigheid	8377.33												
Onderhoud der bedelaars	2440.22												
7. » Eeredienst	6300.—	6300.—											
8. » Openbaar onderwijs	82854.55	88991.23											
Medege dragen	273229.36	288181.52											

	Medege dragen	Rekening.	Begrooting.
9. Kapittel	Schoone kunsten	273229,36	288181,52
10. »	Gevestigde schuld	11392,95	12000.—
11. »	Regelingen.	97574,79	97416,59
12. »	Herhalingen	983,85	1500.—
13. »	Buitengewone uitgaven	—	—
14. »	Verschillende uitgaven	15758,56	3700,00
15. »	Nieuwe werken en bijzondere uitgaven	4090,96	4175.—
	Totaal fr.	280021,64	53564,30
		683052,11	460537,41

UITKOMST DER BEGROOTING VAN 1907
door het Collegie voorgedragen.

Ontvangsten	fr. 479556,55
Uitgaven	» 460537,41
Overschot.	fr. 19019,14

Leeningen.

Tot betalen van den aankoop van het huis ter Groote Markt, en andere bijkomende werken van herinrichting der lokalen van Stads Teekenschool, van inrichting eener derde klas in Stads Jongensschool, van aanleg van openbare waterplaatsen, ontleende de stad eene som van 50,000 frank aan den intrest van 3,25 % aan het Bestuur der Godshuizen.

De beraming, genomen den 19 Februari 1906, werd goedgekeurd bij koninklijk besluit van 18 Augustus 1906.

Deze leening zou binnen het jaar uitkeerbaar zijn, en

begrepen worden in eene bijzondere leening die zou worden aangegaan tot verwezenlijken van werken van algemeen nut, dewelke echter tot heden in onderzoek zijn gebleven.

Finantieele Gesteltenis.

Uit de stadsrekening over 1905 blijkt ten duidelijkste dat de gewone dienst in evenwicht sluit met ontvangsten en uitgaven.

De opbrengst van ons aandeel in het fonds der afgeschafte octrooirechten was in zelfde jaar 104797,00 frank.

De opbrengst van één opcentiem op de drij grondslagen der rechtstreeksche belastingen gaf :

Voor de Grondlasten	fr. 453,61
Voor het Personeel	» 372,38
Voor het Patentrecht	» 209,37

Samen fr. 1035,36

Het geheel bedrag der ontvangene opcentiemen op 's Rijks belastingen was 59377,53 frank.

Comptabiliteit

BEGROOTING 1906.

De Stadsbegrooting voor 1906, in Raadzitting van 29 December 1905 vastgesteld, werd door de Bestendige Deputatie des Provincieraads ambtelijk vastgesteld op 30 Maart 1906.

Comptabiliteit

REKENING 1905.

Zij houdt in :	
Ontvangsten	fr. 64177,41
Uitgaven	> 53507,28
Overschot	fr. 10670,13

BEGROOTING 1906.

Zij bedraagt in :	
Ontvangsten	fr. 55520,80
Uitgaven	> 54901,19
Overschot	fr. 619,61

Onderstanden, uitdeelingen.

Wij ontleenen aan de rekening over 1905 eenige bijzondere cijfers die over den dienst van het Bureel eenig licht geven.

Zoo werden uitgegeven :

In geld	fr. 7,35,47
In brood	» 11,569,74
In kleederen, lijnwaad, linnen, beddegoed.	» 1,463,32
Aan geneesmiddelen	» 3,921,50
Aan jaarwedden der genees-, heel- en vroedmeesters.	» 3,000,00
Aan mondkosten	» 13,400,00
Aan huishuren.	» 2,000,00

Het algemeen bedrag der hulpelden uit de Stadskas beliep tot fr. 34670.

Betwistbare zaken.

Geene.

Godshuizen.

Voor de vijfjaarlijksche vernieuwing van het Bureel werd de eerwaarde heer Gebruers P. Fr., aftredend lid, herbenoemd.

Roerende en onroerende goederen.

De boerderij van St^e Elisabeth's Gasthuis, verminderd zijnde, zijn verschillende landerijen, ervan afhankelijk en vroeger door haar bewonnen, in het openbaar te huren gesteld. Daar onvoldoende prijzen werden aangeboden, zijn deze parcellen uit de hand verhuurd.

Het recht van jacht is insgelijks voor een nieuw termijn van zes jaren herverpacht aan dezelfde prijzen en personen, ter uitzondering van twee kavels waarvoor de prijs merkkelijk klom.

Giften en legaten.

De heer Swaan Guil., rentenier ter stede, legateerde vrij van successierechten : 1^e Aan St Petrus Godshuis, veertien nationale metallieken Oostenrijk, ten kapitale ieder van fl. 1000 ; 2^e Aan St^e Elisabeth's Gasthuis, acht derzelfde waarden ; dit alles op last van drie jaarlijksche renten van 600, 500 en 400 frank te betalen tot op den dag van overlijden der begunstigde familieleden.

Deze nationale metallieken zijn heraangelegd in Belgische rent 3 %.

Aankoopingen, verkooping, mangelingen.

Men zie het verslag over 1904.

Afleg en aanleg van kapitalen.

Men zie deswegens TITEL III, onder de rubriek « Leeningen ».

Comptabiliteit.

De begrootingen voor 1906 houden in :

	Ontvangsten.	Uitgaven.	Overschot
Gasthuis	fr. 56,704,23	fr. 47,693,10	fr. 9,011,13
Godshuis	» 73,743,07	» 73,717,55	» 25,52
Begijnhof	» 24,810,51	» 24,727,97	» 82,54

De rekeningen over 1905 sluiten in :

	Ontvangsten.	Uitgaven.	Overschot.
Gasthuis	fr. 43,535,11	fr. 27,324,58	fr. 16,210,53
Godshuis	» 32,987,52	» 29,099,76	» 3,887,76
Begijnhof	» 25,368,44	» 19,662,23	» 5,706,21

Betwistbare zaken.

Geene.

Begijnhof. — Fondatie en Infirmierij.

In de Fondatie waren nogmaals drij Begijnen opgenomen terwijl in de Infirmierij of stichting voor oude, gebrekkelijke en zieke Begijnen, nog zeven zusters werden onderhouden.

St Elisabeth's Gasthuis.

Het getal der zusters-ziekenverpleegsters bleef op 21 bepaald.

Insgelijks bleef de onderhoudsdag in 1906 op 1.73 fr. bepaald.

De dienst van onderhoud der verpleegde zieken bestond uit:

Lastens de stad	230 personen.
Lastens andere gemeenten	8 »
Lastens den Staat	4 »
Voor hunne penningen	60 »

Samen : 302 personen.

Herhaaldelijk bestatigen wij met genoegen dat voor 1906, evenmin als voor 1905 en 1904 voor den dienst van het Gasthuis geene toelaag uit Stadskas werd gevraagd.

St. Petrus Godshuis.

Het gemiddeld getal bestedingen, zoo inwoners als gehuwden in de huisjes, beliep voortdurend 112, terwijl het getal zusters 10 bleef bedragen.

De onderhoudskosten lastens de stadskas bedroegen 8251.39 franken.

Drievoudig jubelfeest.

Op 30 Juli 1906 herdacht men op luisterrijke wijze het vijftigjarig bestaan van het Gesticht,

waarbij ook het honderdjarig jubelfeest der bestedeling Maria Anna Van Aken, en het vijftigjarig Jubelfeest der eerwaarde Overste, zuster Felicitas, werden gevierd.

Bij deze gelegenheid waren openbare feestelijkheden belegd door de inwoners der wijk van St Pieters Godshuis, dewelke sierlijk was opgesmukt met praalbogen, arken, festoenen, enz.

De Jubilarissen werden in feesttocht geleid naar St. Petrus Kerk, alwaar eene plechtige Mis van dankzegging met Te Deum werd opgedragen, waarna zij ten Stadhuize in feestzitting van het Schepencollege werden ontvangen, en de eerewijn werd geschonken.

Des namiddags had er voor de Overheden een feestmaal plaats in het Gesticht, evenzoo voor de ouderlingen en bestedelingen.

Des avonds sloot de feestdag met eene algemeene verlichting der wijk en een prachtig vuurwerk.

Zinneloozen, blinden en doofstommen.

Zonder verandering.

Bedelaarswerkhuizen.

Het gemiddeld getal der onderhouden bedelaars in de Landbouwkolonie te Merxplas was 30 in 1905.

Ons aandeel voor hunnen onderhoud bedroeg 2440,22 frank.

Te Wortel waren gemiddeld 6 werkeloozen ge-

plaatst, welker onderhoud eene uitgaaf vergde van 921,48 franks.

Weldadigheidsscholen.

Het gemiddeld getal der onderhouden personen te Ruysselede, Moll, Gent en Namen beliep tot 10 personen.

Tot hunnen onderhoud werd 2417,13 fr. betaald.

TITEL V.

E E R E D I E N S T.

Geestelijkheid.

Op 8 September 1906 overleed alhier, na eene slepende ziekte, de zeer eerwaarde heer Pet. J. Verschueren, Pastoor-oprichter der parochie van het H. Hart alhier sinds 12 Juni 1896.

Kerkfabrieken.

Hierin is geene verandering te vermelden.

Rekeningen — 1905.

a. ST-PETRUS-KERK.

Ontvangsten	fr.	19743,49
Uitgaven	»	18636,40
		<hr/>
	Overschot fr.	1107,09

b. O.-L.-VROUW TE SEVERDONCK.

Ontvangsten	fr. 709,23
Uitgaven	» 681,11
	Overschot fr. 28,12

c. H. HART VAN JESUS.

Ontvangsten	fr. 2,3523,98
Uitgaven	» 2,3070,27
	Overschot fr. 453,71

Begrootingen — 1906.

a. ST. PETRUS-KERK.

Ontvangsten	fr. 18397,19
Uitgaven	» 18347,07
	Overschot fr. 50,12

b. O.-L.-VROUW TE SEVERDONCK.

Ontvangsten	fr. 698,13
Uitgaven	» 668,40
	Overschot fr. 29,73

c. H. HART VAN JESUS.

Ontvangsten	fr. 161,799,68
Uitgaven	» 161,670,00
	Overschot fr. 129,68

Roerende en onroerende goederen.

Zonder verandering.

Giften en legaten.

Het Kerkmeestersbureel van O. L. Vrouw te Severdonck werd gemachtigd tot het aanvaarden van een

legaat van een stuk grond, groot één hectaar een en dertig aren, negentig centiairen, gelegen te Turnhout, ter streek « Melkhoek » wijk C, nrs 1641, 1642, 1643 en 1644.

Dit legaat werd gedaan door wijlen den eerwaarden heer Romanus Dierckx, den 10 April 1905 te Turnhout overleden, op last van in bovengemelde kerk te doen celebreren, na de dood zijner twee overlevende zusters, acht gezongen jaargetijden met « de profundis » of « Libera » en inschrijving op het Zondagsch gebed, voor zich, voor vader en moeder en zijne twee zusters.

Kapitalen.

Bij koninklijk besluit van 24 December 1905 is machtiging verleend aan de fabrieken der kerken van den H. Petrus en van het H. Hart om de deeling van hun bezit in der minne te doen.

Deze deeling besluit in zich het uitkeeren door de eerste aan de tweede Kerkfabriek, eener kapitale som van 5000 frank, vrij van alle lasten, ten einde deze in het volle bezit te stellen van hare rechten in bedoelde verdeling.

TITEL VI

Openbaar Onderwijs

College van Humaniteiten

Dit bloeiend onderwijsgesticht zag zijne bevolking nog immer aangroeien.

Immers in het jaar 1905-1906 werden de klassen gevolgd door 509 leerlingen, onderverdeeld in 354 voor de latijnsche cursussen en 155 in de voorbereidende afdeling.

Het getal kostgangers beliep tot 290, en dat der externen 141.

De apostolische school telde 78 leerlingen.

Staatsmiddelbare school.

Onze middelbare school, geniet voortdurend het vertrouwen der ouders, en verkeert in eenen zeer bloeienden toestand.

Het onderwijzend personeel onderging geene verandering, maar het Besturend Bureau betreurt het verlies van den heer Schepen Amsens.

Gedurende het afgelopen schooljaar werden 248 leerlingen opgenomen, waarvan 62 voor de middelbare afdeling.

In den algemeenen prijskamp in 1906 bekwam de middelbare school de schitterendste onderscheidingen.

In het letterkundig gedeelte, reeks A, behaalden de heeren Dockx Fr. den 9ⁿ prijs met 70 punten op 382 mededingers; Warmoes Em. en Cornelissen J. werden genoemd met 54 en 53 punten, en in de reeks C. Bergmans Aug. insgelijks met 53 punten.

In het wetenschappelijk gedeelte, reeks A, kwamen de heeren Warmoes Em. en Jansen Jos. de 10^e en 13^e accessits met 65 en 62 punten.

Doch de uitslag was buitengewoon in de reeks C, alwaar de heer Berghmans Aug. den eersten prijs behaalde op 121 mededingers, met 94 punten op 100, terwijl ook aan den heer Cornelissen Adr. prijs beviel met 78 punten.

Gemeentelijk lager onderwijs.

Bij het inrichten eener derde klas in de stads-jongensschool is de heer Veters Ernest tot hulponderwijzer benoemd op 16 October 1905.

Door ontslag van den heer A. L. Opdebeek, die als onderwijzer te Schoonbroeck werd genoemd, is in dezès vervanging voorzien door den heer Diercxsens Alf. hulponderwijzer te Kessel-Loo.

Stads-jongensschool telde in het afgelopen schooljaar 165 leerlingen.

In de gemeente meisjesschool blijft het personeel onveranderd, terwijl het cijfer der leerlingen op 208 inschrijvingen bleef bepaald.

In de bewaarafdeeling werden 193 kinderen ingeschreven.

Onderstand voor het lager onderwijs.

Volgens stadsrekening van 1905 hebben wij in dat jaar als toelagen ontvangen : van den Staat met inbegrip van 2000 frank voor zijne tusschenkomst in de verplichte verhooging van jaarwedden, fr. 27415.

Van de Provincie voor het lager onderwijs, fr. 3150.

Wij ontvingen ook van den Staat voor den dienst der bewaarscholen 2900 frank.

Aangenomen lager onderwijs

In 1905 zijn de toelagen voor dezen dienst uitbetaald als volgt :

Aangenomen jongensschool	fr. 30758,87
» meisjesschool	» 15220,00
» » H. Hart	» 4500,00
» gemengdeschool te Severdonck	» 2886,17

De toelaag aan de aangenomene bewaarschool der Herenthalsstraat bleef bepaald op 3490 frank, terwijl deze aan de bewaarschool der parochie van het H. Hart steeg tot 1250 frank.

Daar Mej. M. L. Van Haver, onderwijzeres der gemengde aangenomene school te Severdonck werd toegelaten tot het pensioen, is tot hare opvolgster genoemd Mej. Bulckens Mar. van Poederlé.

De bijzondere schoolbegrooting voor het jaar 1906 behelst de volgende inlichtingen nopens personeel en bevolking :

Aangenomene jongensschool, 16 klassen, 1083 leerlingen.

Aangenomene meisjesschool, 8 klassen, 647 leerlingen.

Aangenomene gemengde school te Severdonck, 2 klassen, 93 leerlingen.

Aangenomene school der parochie van het H. Hart, 4 klassen, 253 leerlingen.

Aangenomene bewaarschool der Herenthalsstraat, 5 klassen, 435 leerlingen.

Aangenomene bewaarschool in de parochie van het H. Hart, 2 klassen, 172 leerlingen.

Al deze scholen zijn in Raadzitting van 19 December 1905 voor een nieuw termijn van tien jaren aangenomen alsook het in dienst zijnde personeel.

De jaarlijksche tentoonstelling van handwerk in de aangenomene meisjesschool werd dit jaar vereerd met een bezoek van den heer Minister van Nijverheid en Arbeid, die deswegens zijne hooge tevredenheid uitdrukte.

Dit jaar namen 22 leerlingen der aangenomene jongensschool deel aan den bijzonderen prijskamp in Godsdienst. Allen werden bekroond. Dertien hunner behaalden een eerediploma met meer dan 90 punten op 100 ; vijf een diploma met meer dan 80 punten op 100 ; twee eene eervolle melding met meer dan 70 punten op 100, en twee eene melding met meer dan 60 punten.

Eene vierde huishoudklas werd door een bijzonder komiteit tot stand gebracht in de lokalen van het H. Graf ter stede, waartoe de stad een jaarlijksch hulpgeld heeft verleend van 373.95 franken.

Bijzondere Kostschool

De schoolbevolking in het pensioaat van het H. Graf nam eenigszins toe, zoodat er 54 kostgangsters en 325 externen werden geteld.

De kantschool werd gevolgd door 208 leerlingen.

Bijzonder middelbaar onderwijs

Gedurende het schooljaar 1905-1906 werd St-Victor's Gesticht bezocht door 420 studenten, waarvan 230 internen en 190 externen. De middelbare afdeling telde 70 leerlingen, en de vakschool 35.

Het aangroeiend getal leerlingen noodzaakte het splitsen eener klas en het openen eener nieuwe.

Nijverheid-, Ambacht- en Normaalscholen

De vrije nijverheidsschool, tijdelijk ingericht in de beschikbare lokalen van het Kasteelgebouw, telde gedurende het afgelopen jaar 250 leerlingen.

De lessen werden regelmatig gegeven en geregeld bijgewoond.

De tentoonstelling van einde des jaars was ditmaal

zeer belangrijk, en werd vereerd met een bezoek van den heer Minister van Nijverheid en Arbeid.

In de wereldtentoonstelling van Luik in 1905 bekwam de school het diploma van grooten prijs.

TITEL VII.

SCHOONE KUNSTEN, WETENSCHAPPEN EN LETTEREN.

Teekenschool.

Het personeel en de indeeling der klassen ondergingen geene verandering. Alleen het lokaal der boetseer- en teekenklassen werd op redematigere wijze verdeeld, dewijl men naar een derde lokaal moest uitzien voor de stadsjongensschool.

De Jury tot beoordeeling der prijskampen heeft dit jaar zeven eere metalen van het Staatsbestuur toegekend.

Tot bewijs van het degelijk onderricht in deze school, mag gezegd dat in 1905 op de koninklijke Akademie van Schoone Kunsten te Brussel, de heer Van Dyck J. en in 1906 bij de koninklijke Akademie van Schoone Kunsten te Antwerpen, de heer Verrees Jos. beide oud-leerlingen, den eersten prijs hunner klas behaalden.

Het getal ingeschreven leerlingen bedroeg dit jaar 298, waartusschen wij tellen 14 beeldhouwers, 16 meubelmakers, 3 metsers, 11 schilders, 18 smeden, 15 schrijnwerkers, 53 timmerlieden, 151 scholieren en eenige aan andere vakken behoorende.

Muziekschool

Voor het schooljaar 1905-1906 waren er 202 inschrijvingen genomen, waartusschen 93 door meisjes.

De verschillende leergangen werden alle naar wensch gevolgd. De klas van viool voor jongens telde 13 leerlingen, die der vioolcel 2, der klarinet 5. Al de overige klassen der speeltuigen vonden ieder een leerling. In de klas van viool voor meisjes waren 3 leerlingen.

De pianolessen werden gevolgd door 41 leerlingen.

Het onderzoek door den heer Inspecteur, alsmede de uitvoeringen door het jaar en bij de prijsuitdeeling waren onder alle opzichten aanmoedigend voor de schooljeugd en voor het professoreel korps.

Letterkundige Genootschappen

De oudheidkundige kring « Taxandria » heeft in October 1905 eene zaal in gebruik gekregen in het stadsgebouw « Het Kasteel », dewelke tot archeologisch museum werd ingericht en plechtig werd ingehuldigd op 23 April 1906 door eene feestzitting gevolgd van een lunch ten stadhuize.

Tijdens de Kermisfeesten van 1906 was het Museum toegankelijk voor het publiek, hetwelk alsdan door een drij honderdtal personen werd bezocht, waartusschen de achtbare heer Minister van Nijverheid en Arbeid.

Muziekgezelschappen

Zonder verandering.

TITEL VIII

GEZONDHEIDSDIENST

Openbare gezondheid

De gezondheidstoestand onzer stad is uiterst gunstig gebleven.

Wel is waar hadden er sommige gevallen van sterfte plaats, vooral tusschen de kinderen, die het kenmerk van besmetting verrieden, doch voor het overige bleef onze bevolking gespaard.

Eenige gevallen van typhuskoorts veropenbaarden zich in het begin van September, die een onderzoek uitlokten door eenen afgevaardigde der provinciale gezondheidscommissie. Sedert dien echter is deze toestand eenigszins verbeterd.

Koepokinenting

In 1905 is deze dienst door den heer dokter L. Goffin verricht.

Wij ontleenen aan zijn merkwaardig verslag eenige wenken, waaruit blijkt dat in de twee zittijden 189 inentingingen werden toegediend.

Bij het kontrool in de gemeente- en aangene- mene lagere- en bewaarscholen zijn 256 herinen- tingen toegepast. Deze cijfers dienen nog vermeerderd met een dertigtal inentingingen die eene eerste maal zonder uitwerksel waren gebleven.

In de scholen is er waargenomen dat de ambte- lijke registers goed zijn gehouden ; betreurenswaardig noemt het de praktizijn dat de ouders niet vlijtiger hunne kinderen op de officieele zittingen aanbie- den, vooral wanneer het geldt te bestatigen of de koepokstof goed uitwerksel heeft gehad.

Voor het jaar 1906 is de heer H. Huybrechts, doktor ter stede, bij afwisseling, met dezen nuttigen dienst gelast geworden.

Reinigheidsdienst

Deze zoude dienen uitgebreid te worden naar ge- lang der uitbreiding der stad, waartoe wij dan ook voor de toekomst middelen bevroeden.

Begravenissen.

Zonder verandering.

Rampen en ongelukken.

Onze stad bleef gelukkiglijk van meldenswaardige rampen gespaard.

Pompierkorps.

Bij den gedeeltelijken brand der papierfabriek « Meses-Goris & fils » op 19 April 1906, heeft het vrijwillig pompierkorps zich dapper onderscheiden en mocht er in gelukken deze ramp gedeeltelijk te beperken.

TITEL IX.

JUSTITIE, OPENBARE VEILIGHEID, GEVANGENIS

Politie

Bij ontslag van den heer Verheyden J. C. is als politieagent van derde klas ten voorloopigen titel benoemd de genaamde Jacobs Joseph.

Misdaden, Overtredingen, Aanhoudingen.

Van 1 September 1905 tot 31 Augustus 1906 zijn er 1102 processen-verbaal gemaakt, verdeeld in 873 voor boetstraffelijke feiten, en 229 van bestuurlijken aard, te weten :

Eerrooverij	4
Misbruik van vertrouwen.	3
Astruggelarij.	4
Dieverij van hout en strooisel	8
Dieverij van verschillende voorwerpen en hofvruchten	22
Vernieling van veldvruchten	8
Vernieling van afsluiting	19
Desertie	0
Huisdieverij met of zonder braak	42
Doodsbedreigingen	0
Aanrandingen	2
Mishandelingen, beledigingen en smaadwoorden	102
Opstand, bedreigingen en smaad aan de politie	22
Ongemuilbande honden	9
Naaktzwemmen	1
Dronkenschap	219
Herbergen	3
Straatschennis en ruststoornis	70
Andere overtredingen aan Gemeente en Provinciale reglementen	328
Bedelarij en landlooperij	7
Banbreuk	0
	<hr/>
	Totaal 873
Huiszoekingen	10
Onderzoek en opzoekingen	136
Bevel van aanhouding	42
Ongelukken	3
Brandrampen	8
Zelfmoord	1
Moord . (onvrijwillige)	1
Drenkeling	1
Moed en zelfopoffering	2
Zinneloosheid	3
de Commodo en Incommodo	22
	<hr/>
	229
	873
	<hr/>
Algemeen totaal	1102

Gevangenis

Bevolking op 31 December 1904	133
Ingekomen in 1905	971
Uitgegaan in 1905	965
Bevolking op 31 December 1905	139
Opsluitingsdagen	44923
Er waren geene zieken ter infirmerij	
Sterfgevallen	1
Gevallen van krankzinnigheid	1
Poging tot zelfmoord	1

Paspoorten

Van 1 September 1905 tot zelfden datum in 1906 zijn op het bevolkingsbureel 9 bewijzen van eenzelligheid gevraagd.

Drij paspoorten zijn door de Provinciale Overheid afgeleverd aan personen die eene reis naar het H. Land ondernamen.

Werkmansboekjes

Men vroeg 313 werkboekjes voor minderjarigen en 83 livretten voor meerderjarige arbeiders.

Aanplakkingen, openbare roepers

Zonder verandering.

Loterijen

Bij besluit der Bestendige Deputatie des Provincieraads van 13 October 1905 bekwam de « Weldadigheidsking » van Turnhout, machtiging eene Tentoonstelling-Tombola in te richten ten voordeele van den schamelen arme. De trekking had plaats den 5 Meert 1906 en de opbrengst bedroeg 5,124.63 fr.

TITEL X.

MILITIE.

Dit jaar werden 193 jongelingen geroepen om deel te nemen aan de loting voor de nationale militie.

Hunne inschrijving op het daartoe bestemd register werd ten geschikten tijde gevraagd.

Er werden twee afschrabbingen uitgesproken op reklaam als nederlander, terwijl negen vrijwilligers van beroep ingeschreven werden.

Ditmaal steeg het cijfer te leveren manschappen door ons kanton tot 41.

Militieraad.

Buiten de 193 lotelingen verschenen nog 47 uitge-

stelden van vorige jaren met 1 ontslagene voor den militieraad.

Van de tijdelijke vrijgestelden van vroegere jaren zijn 6 jongelingen geschikt bevonden voor den dienst; bovendien kwamen er van de 9 ingeschrevenen als vrijwilligers van beroep, nog 3 in vermindering van het contingent; zoodat er door de eigenlijke lotelingen 32 manschappen bleven te leveren.

Derzelve geschiktheid tot den dienst was dit jaar buitengewoon, waaruit volgt, dat het laagste nummer 48 zijnde, het hoogste dienstplichtig slechts 96 was, terwijl 234 het hoogste nummer was der klas.

4 vrijstellingen werden verleend voor dienst eens broeders, 3 voor onderstand van moeder-weduwe en 1 voor eenig kind onbemiddeld.

2 militianen werden vervangen door het Departement van oorlog.

VERDEELING VAN HET CONTINGENT.

De ingelijfde manschappen werden aangeduid tot de volgende korpsen:

1 ^e Linierement	1
2 ^e »	3
3 ^e »	2
4 ^e »	3
5 ^e »	2
6 ^e »	1
7 ^e »	1
8 ^e »	2

9 ^e Linieregiment	1
10 ^e »	3
11 ^e »	2
12 ^e »	1
1 ^e Jagers te voet	1
2 ^e »	1
3 ^e »	2
Vestingartillerie	1
Carabiniers	1
Vervangen door het departement van oorlog	2
3 ^e Lanciers	1
4 ^e »	2
3 ^e Artillerie	1
Genie	2
Bestuurlijk bataljon	1
Ontslagen in vredeftijd	1
Vrijwilligers van beroep	3
Samen	41

Geleerdheid der lotelingen.

Volgens de persoonlijke opgaven der militianen bij hunne inschrijving, wordt de graad hunner geleerdheid vastgesteld als volgt :

Lezen, schrijven en rekenen 186
 Ongeleerden 12

Derhalve is het coefficient der geleerden gestegen tot 94 %.

Burgerwacht.

Zonder verandering.

Te rekenen van het jaar 1906 is aan het muziekkorps der Burgerwacht voor drij jaren eene toelaag vergund van 200 frank.

TITEL XI.

OPENBARE BELASTINGEN. — JAAR 1906.

Personeel en kadaster.

Dit is hetzelfde gebleven.

Rechtstreeksche belastingen.

GRONDBELASTING.

Er waren 1199 artikelen.

Zij bracht op :

In principaal voor den Staat	fr. 47809.
In opcentiemen voor de provincie 11	» 5259.08
» » » gemeente 62	» 29642.06
Algemeen totaal	fr. 82710.96

Het belastbaar inkomen, tot grondslag dezer belasting dienende, bedroeg fr. 683004.64.

PERSONEELE BELASTING.

Men telde 1554 belastingschuldigen.

Het lastkohier bevat in :

Hoofdsom ten profijte des Staats	fr. 37677.61
Opcentiemen voor den Staat 15	» 5649.59
» » » » 20 op het principaal der huurwaarde	» 2135.66
Opcentiemen voor de provincie 16	» 6028.28
» » » Gemeente 62	» 23359.60
Boeten, opnemingen en schattingen	» 69.01
Algemeen totaal	fr. 74919.75

ONTLEDING.

Huurwaarde fr. 213566.00.

Deuren en vensters : 2020 aan 1 frank.
11735 » 1.10 frank.

Mobilair : fr. 468641.

Dienstboden : 88 aan 8 frank.

170 » 10 »

79 » 20 »

48 » 25 »

0 » 30 »

12 » 10 » met livrei.

Paarden : 6 aan 10 frank.

43 » 20 »

14 » 50 »

6 » 60 »

1 » 100 »

PATENTEN.

Er waren 1173 patentplichtigen.

Hoofdsom van den Staat	fr. 15470.32
Opcentiemen voor den Staat 20.	» 3095.36
» » de Provincie 4	» 618.92
» » » Gemeente 39	» 6034.46

Algemeen totaal fr. 25219.06

Er zijn dit jaar ten bureele van den Rijksontvanger honderd zes en vijftig aangiften gedaan door slijters, tappers of herbergiers, die een debiet openden mits betaling van 100 frank vergunningsrecht.

PROVINCIALE BELASTINGEN.

Sterke dranken.

282 herbergiers werden aangeslagen à rato van 19.50

fr., 4 slijters aan 26 fr., 't is te zeggen, die ook in 't klein verkoopen en 1 aan 39 fr.

Het bedrag van den rol is fr. 5642. —

Tabak en sigaren.

Er zijn 100 debieten aan 6 frank en 25 aan 24 fr., waarvan het gezamenlijk bedrag tot 1200 fr. beloopt.

Honden.

454 aan 2 fr., 302 gewone aan 6 fr., 45 honden aan 20 fr.

De rol bedroeg fr. 3655 in totaal.

Trapwielen.

In den 1ⁿ semester zijn er 677 aangegeven aan 6 fr.

Buitendien zijn er voor onze stad 22 motorcycles aangegeven aan 20 franks, een automobiël van 18 paardenkracht aan 144 franks, een tweede van 8 paardenkracht met 64 fr., een derde van 8 paardenkracht met 16 fr., een vierde van 12 paardenkracht met 96 franks.

De belasting op de machienen (beweegkrachten) aan 2 fr. de paardenkracht geeft 1243,5 paardenkrachten met eene opbrengst van 2487 frank.

De prachtpaarden, ten getalle van 20, aan 20 fr. brachten 400 franks op.

In uitvoering van het besluit des Provincieraads van 19 Juli 1905, zijn er twee naamlooze maatschappijen in onze stad aangeslagen, met een gezamenlijk bedrag van 1067,79 franks.

STEDELIJKE BELASTINGEN. — 1906.

18 ^{1/2} op het belastbaar inkomen der bewoonde huizen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen (1548 artikelen)	fr. 67948.56
Op paarden 344 en 2 ossen.	» 4968.—
Op rijtuigen 100	» 3900.—
Op voorgevels (711 eigenaars)	» 30953.50
Op stoompaarden (verdeeld in 18 artikelen)	» 2844.—
Op balkons 46	» 1092.—

Het kohier voor onderhoud en verbeteren der buurtwegen in 1906 bedraagt fr. 3965,50 verdeeld in 1581 artikelen.

TITEL XII

OPENBARE WERKEN.

Personeel

Hierin kwam geene verandering.

Groote wegen en straten

Het Staatsbestuur heeft sinds korten tijd aangevangen met de verbetering zijner wegen in den doortrek der stad. Zoo is er onlangs overgegaan tot de aanbesteding der verbeteringswerken van de Gasthuisstraat en de Merodelei, waarna langs den overkant van de spoorbaan de werken zullen worden vervorderd.

Openbare verlichting. — Gaz.

De statistiek over het jaar 1905 opgemaakt wegens het gazverbruik, geeft den volgende uitslag :

Maanden	Duur van verlichting der straten in uren	Onkosten in franks	Stadhuis en nachtwacht in kub.m.	Onkosten in franks
Januari	87250.55	1308.90	223	33.45
Februari	68800.	1032.01	182	27.30
Maart	62278.30	934.17	165	24.75
April	49741.	716.12	133	19.95
Mei	40416.	606.24	113	16.95
Juni	29593.	443.90	95	14.25
Juli	32475.30	487.13	102	15.30
Augustus	48698.30	730.48	108	16.20
September	57973.	869.60	96	14.40
October	73455.20	1101.83	121	18.15
November	82079.20	1231.19	183	27.45
December	93402.20	1401.04	287	43.05
Totalen	726171.05	10892.61	1808	271.20

De verlichting met petrool op den buiten kostte 1483.91 frank.

Markten.

Het bedrag der staangelden op de openbare markt, naarmate de uitstallingen, medebegrepen de opbrengst der leurtaks op de hoveniers, gaf eene zuivere opbrengst van 2520,60 frank.

Keurmeestersdienst.

Ten bureele van politie zijn in 1905 voor de slach-

ting 4440 dieren aangegeven, bestaande uit : 255 ossen, 1307 koeien, 395 varzen, 1126 kalveren, 963 zwijnen, 278 schapen en 111 paarden.

Aan keurtaksen werd in de stadskas fr. 3348,05 gestort.

In den dienst van den ontsmettingsoven, noch der keurmeesters kwam geene verandering.

94 stuks vee zijn behandeld geworden met een gezamenlijk gewicht van 14204 kilos.

De prijzen van uitzet bleven dezelfde als in 1904.

Gemeentekerkhof.

Zonder verandering.

Openbare plaatsen en straten.

De algemeene onderhoud der straten en stoepen was volgens lastkohier een jaar ten laste van den aannemer.

Daar de heer V. Dumon de eindelijke ontvangst zijner werken komt aan te vragen, doen wij overgaan tot de opname der gewenschte herstellingen.

De slotrekening met den heer aannemer der rioolwerken heeft aanleiding gegeven tot betwistingen tusschen partijen, waardoor deze zaak hangende is gebleven, en dreigt gerechtelijk te zullen moeten bepleit worden.

De rioleering in het Westkwartier der stad, is in het voorjaar geëindigd en door de bevoegde Overheden voorloopig in ontvangst genomen.

Voor wat de openbare waterleiding betreft moeten wij, evenals vorig jaar, bestatigen dat de ijzergehalte in het ruw water blijft voortduren.

De toestellen van opklaring, zuivering bij het pompstation zijn niet van aard om, bij al te groote afneming, zooals in dezen zomer het geval was, de waters met de gewenschte behandeling tot eenieders genoegen te leveren.

Dientengevolge worden er voortdurend door bevoegde deskundigen nopens dezen toestand studiën gedaan om met eenige zekerheid tot eene bevredigende uitbating te geraken.

Intusschentijd hebben wij bij het begin dezes jaars het minimum-tarief op al de aangeslotenen toegepast, daar tot heden noggeene watermeters werden geplaatst.

Rivieren en waterloopen.

De algemeene ruiming der niet bevaar- noch vlotbare waterloopen is door onze zorgen ten geschikten tijde geschied.

Gemeentegebouwen.

Wij verwijzen deswegens naar titel II, « Gemeentegoederen. »

Bijzondere bouwingen.

Binst het jaar van 1 September 1905 zijn bij ons

Bestuur 28 vragen ingediend tot opbouwen of veranderen langsheen de Staatswegen, en 45 voor de Stadsstraten, waartusschen bijzonder dienen vermeld de vergrootingen der papierfabrieken der firma « Brepols en Dierckx Zoon » en der « Société anonyme Biermans Léonard. »

TITEL XIII

LANDBOUW

Algemeen Overzicht

Nogmaals heeft onze landbouw zich te verheugen in een buitengewoon vruchtbaar jaar, dat onder menig opzicht eene dubbele opbrengst tegen het gewone opleverde, niettegenstaande het voorjaar zulken voorspoedigen uitslag niet liet verhoppen.

De rogge, hoofdens het nat najaar in mindere hoeveelheid gezaaid, is uiterst gelukt, goed van stroo en bijzonder rijk in scheut.

Ook is de haver, meer in bewin dan verleden jaar, weelderig van stroo en zwaar van graan.

Eenige rare boekweit — en tarwevelden zijn insgelijks uitermate gelukt.

Deze gunstige toestand is ook bij de voedergrassen waargenomen, zelfs is de klaverplant in derde snede opperbest.

Het hooi met dubbele opbrengst, evenals het toemaatgras, was uiterst gelukt en met het schoonste weder ingeschuurd.

Het najaar stelt zich ook ten gunstigste aan.

De aardappelplant is regelmatig aangerijpt; zij is rijk in opbrengst en van beste hoedanigheid.

De prijzen van het vee bleven hoog, daar de landbouwer er zich immer meer op toelegt, bij kunstmatige voeding en bemesting, zijnen stal te verrijken.

OPBRENGSTEN

De opbrengsten worden gemiddeld per hectaar geschat op :

Koorn	33 hectoliters.
Haver	45 »
Aardappelen	22,500 kilos.

PRIJS DER GRANEN

Per 100 kilos is de gemiddelde prijs nagenoeg gesteld als volgt :

Voor de rogge	15 fr.
» haver	15 »
» aardappelen	5 »

De zoutboter is doorgaans op onze zaterdagsche markt verkocht aan den gemiddelden prijs van 3.10 fr. den kilogram.

Veemarkt.

Wij bestatigen eene merkelijke vermindering in het te koop gesteld vee gedurende het laatste dienstjaar.

Volgens opgaven der politie hebben wij de volgende statistiek opgemaakt :

Te koop gesteld VEE		Ossen	Koeien	Vaarzen	Kalveren	Stieren	Schapen	Varkens	Stuks vee ter markt gebracht.
1905	October	1	144	75	109	2	0	92	423
	November	4	203	130	156	8	5	235	741
	December	16	172	108	126	2	3	174	601
	Januari	52	90	68	85	2	0	175	472
1906	Februari	40	196	142	142	3	0	180	703
	Maart	5	135	54	132	4	0	143	473
	April	4	135	96	124	2	0	164	525
	Mei	1	151	52	112	2	0	142	460
	Juni	5	84	72	72	3	0	126	362
	Juli	2	102	52	71	2	1	110	340
	Augustus	0	124	56	70	0	0	225	475
September	1	122	56	85	2	1	136	403	
Stuks vee ter Markt gebracht.		131	1658	961	1284	32	10	1902	5978
Middelmatige prijs per stuk.		415	335	275	130	415	25	21	Frank.

Paardenmarkten

Beide markten van 8 November 1905 en 2 Februari 1906 waren goed bevoorraad. Ook scheen de handel eenigszins toe te nemen.

Op de eerste markt telde men 110 peerden, 79 veulens en 1 hengst; en op de tweede 102 peerden, 64 veulens en 5 hengsten.

Prijs van het vleesch.

De prijs van het geslagen vleesch was in 1906 gemiddeld per kilogram :

Ossenvleesch	fr.	1.90
Koeien	»	1.50
Vaarzen	»	1.70
Kalfs	»	2.00
Stieren	»	1.40
Schapen	»	2.00
Varkens	»	1,75
Paarden	»	1.05

Veeartsenijdienst

Zonder verandering.

Landbouwkomiteit.

Deswegens is er niets merkwaardigs te vermelden.

TITEL XIV

NIJVERHEID

Fabrieken en Trafieken.

Wij mogen met genoeg bestatigen dat meest

alle de takken onzer plaatselijke bedrijvigheid voortdurend in vooruitgang zijn.

Sommige inrichtingen ondergingen eene tijdelijke stremming bij uitbarsten van werkstakingen, die in de meeste gevallen bevredigenderwijze tusschen partijen ten einde liepen.

Er werden 22 onderzoeken van « commodo et incommodo » gehouden, waarvan 3 voor eene slachterij, 5 voor bergplaatsen van petrol of benzine, 3 voor stoomketels en machienen, 4 voor bakovens, 4 voor gazmotoren, 2 voor smederijen en 1 voor bergplaats van vernis.

Handel op het Kanaal.

De statistiek van het kantoor der vaartrechten voor den doorvoer op en van Antwerpen, alsook op de vertakkingsvaart langs Dessel, geeft van 1 September 1905 tot 31 Augustus 1906 volgende uitkomsten:

	Per ton van 1000 kilogrammen :
1 ^e Groep : Minerale brandstoffen	88598
2 ^e » Metaalnijverheid en erts	1634
3 ^e » Bouwmaterialen en delfstoffen	141208
4 ^e » Steen- en aardstoffennijverheid	132765
5 ^e » Houtsoorten	1702
6 ^e » Natuurlijke en kunstmatige landbouwprodukten	1128
7 ^e » Allerlei industriële voortbrengselen; vloeibare en andere	19343

Er werden 3662 kwijtingen afgeleverd voor geladenen en 1736 verloven voor ledige schepen.

De verbreedings- en verdiepingswerken op ons grondgebied zijn geëindigd, doch de aanleg van vaste bruggen blijft nog steeds in verdrag.

Openbare Vervoermiddelen.

Het ontwerp tot vergrooten onzer spoorwegstandplaats blijft voortdurend in onderzoek bij het bevoegd Departement.

De dubbele spoorhal met aanlegplaatsen en wissellijnen op de Belgisch-Hollandsche grens is gereed, en zal met eersten October uitgebaat worden.

Op 15 September laatst is de buurtspoorlijn Gheel (vaart) tot Turnhout voorloopig in exploitatie gesteld; daarbij zijn de werken op de lijn Turnhout-Poppel (grens) ook ver gevorderd, zoodat deze insgelijks eerlang in uitbating zal kunnen komen.

Studiën en plannen zijn ook in onderzoek gelegd om te geraken tot vergrooten der standplaats van de buurtspoorwegen, waardoor de overlast in den doortrek van de Merodelei zal worden geschorst.

Rechtbank.

Het personeel is hetzelfde gebleven.

Vrederegerecht.

De onderhandelingen met de Provincie aangeknoopt tot afkoop van het Kasteelgebouw om te dienen tot

Gerechtshof, begrijpen het aanwenden van sommige lokalen tot behoorlijk Vredegerecht.

Wij hebben alle reden te veronderstellen dat dit beding zal worden aangenomen.

Koophandel. — Nijverheid.

De inlichtingen die wij over den bijzondersten tak onzer plaatselijke nijverheid inwinnen, laten ons toe te melden dat de bewerking der papieren en de fabricatie der kaarten, in vollen bloei verkeerden.

Het werk was overvloedig, en de voornaamste gestichten mogen zich voortdurend in dezen gunstigen toestand verheugen.

Wellicht zijn de aanzienlijke uitbreidingen onzer twee eerste nijverheidsinrichtingen hieraan toe te schrijven.

Men is het eens te bestatigen dat vooral de kaartnijverheid nooit geenen grooteren bloei heeft gekend.

Beschouwd onder oogpunt der winsten, der voorwaarden des arbeids en der voortbrenging, blijft de toestand normaal, doordien de loonen naarmate de orders zijn gestegen, en de prijs der grondstoffen en der steenkool ook in opslag was.

De weefnijverheid bleef bij voortdoring bloeiend; men oordeelt dat de bedrijvigheid in dit vak gedurende het afgelopen dienstjaar zeer voldoende is geweest.

De tabaknijverheid, vooral in de fabrieken van rooktabak, was insgelijks in vollen bloei, terwijl ook de sigarenwerkhuizen grooten vooruitgang maakten.

Daarbij beieveren zich onze fabrikanten tot het voortbrengen van degelijke waar; zoo heeft het huis De Ridder & Cie dit jaar in de wereldtentoonstelling van tabakken te Brussel voor zijn puik fabrikaat de gouden medalie verworven.

De kantennijverheid doorleeft voorzeker een tijdvak van voorspoed, voor al hetgene artistiek en kunstwerk is, nochtans dat de gewone artikelen weinig gevraagd blijven.

Er wordt met genoegen bestatigd dat de goede werksters die hun vak verstaan, tegenwoordig een loon verdienen, dat voorzeker dit van vroegere jaren met vijftig ten honderd overtreft.

Op 29 Juli 1906 had ter stede een gouwfeest plaats ingericht door de plaatselijke Turnkringen « Rust Roest » en « Lenig en Gezwind » waarbij zich de Antwerpsche Gouw had aangesloten bij gelegenheid van haar tienjarig bestaan.

Dit feest, aan hetwelk de stad eene toelaag van 650 franks had verleend, werd door een heerlijk weder begunstigd en mocht ten volle gelukken.

Tijdens de kermisdagen had de lokale kring « Het Kunstverbond » eene algemeene tentoonstelling ingericht met ondersteuning der stadsgelden.

Deze verwerf den meesten bijval, en werd ver-
eerd met een bezoek door den hoogachtbaren heer
Minister van Nijverheid en Arbeid.

Evenals vorige jaren heeft de heer Vues P.,
stadsarchivist, eenige geschiedkundige bijdragen no-
pens onze stad verzameld, die wij bij dit verslag
voegen.

Wij blijven, voor al wat stadsbelangen aangaat,
op uw aller bereidwillige medewerking rekenen.

In openbare zitting des Gemeenteraads te Turnhout,
den 1 October 1906.

Ter ordonnantie: De Burgemeester,
De Secretaris,   V. VAN HAL.
H. PEETERS.

Geschiedkundige Bijdragen

UIT DE

Archieven van Turnhout

1606

Reeckeninghe ende bewys dewelcke mits dese doende
is, Adriaen Vueghs, van synen ontfanck ende vuyt-
geve die hy gehadt heeft als Borgemeester der vry-
heyte van Turnhout, gedient bebbende de jaeren be-
gonst St Jansmisse te midde-Somer XVC vyve ende
geeyndt XVIc seven, wesende twee jaeren, ende alsoo
hyer jerst gestelt den ontfanck.

Ontfanck van de ordinarisse binnen bede:

In den jersten brengt desen rendant alhyer den ontfanck der bin-
nen beden die by Schepenen en geswoornen deser vryheyte van
Turnhout syn geconsenteert ende geset, om daarmede te betalen
den last van de ordinarisse taxen van de beden van hare hoochhe-
den als Hertoghen van Brabant, bedragende elcken boeck ofte om-
slach van deselve geconsenteerde beden, volgens den boeck hem
rendant tot collecteur derselve by de bedeseters in handen gestelt,

ter somme van 55½ guldens 12 stuyvers 3 blanck; ende alhyer
 voir de voorschreve acht beeden ofte omslaeghen 't saemen in
 alles ter somme van . . . . . 4,436 gl. 19 st.
 Item noch wordt alhyer in ontfanck gebrocht elck
 jaer twee termynen vuyt de beden van goederen, de
 buytenlieden toecomende alhyer gelegen bedragende
 volgens denselven buyten boeck hem rendant als
 voor in handen gegeven, ter somme van . . . . . 1,452 gl. 17 st.
 't Saemen: . . . . . 5,889 gl. 16 st.

Ontfanck van chynsen.

Den chynsboek hem in handen gegeven bedraegt
 voor de twee jaeren . . . . . 122 gl. 12 st.
 Item stelt desen Rendant alhyer in ontfanck de ge-
 rechticheyt die dese vryheyt competeert van het
 Clooster van Corsendonck maeckende voor de twee
 jaeren . . . . . 102 gl. 10 st.
 Item tselve clooster heeft dese twee jaeren volgens
 doudt hercomen aen hem rendant betaelt voirde
 gebuerlycke rechten, de somme van . . . . . 8 gl. 13 st.
 Item de Dekens van de beenhouwers gelden dese
 vryheyt alle jaer, voor het gebruyck van de vleesch-
 halle, tot last van de beenhouwers deselve halle ge-
 bruyckende, is voor de twee jaeren . . . . . 18 gl.

Weechgelt :

Item brengt desen rendant alhyer oyck noch voor
 ontfanck, de verpachtinghe van het weechgelt en
 andere deze vryheyt competerende, die alle jaer op
 St Jansdagh te midde-Somer verpacht worden. . . . . 1 gl. 6 st.
 Item de pachtinge van het potwerck ende tgene
 dat dyen ambachte aengaet, gepacht by Jan Cley-
 mans, 't saemen voor de twee jaeren . . . . . 9 gl. 8 st.
 Item nopende duyvtuieren van den torff; midts
 tselve nyemant in pachtinghe en heeft begeert, is
 tselve gelaten tot behoef van de vryheyt als in 't
 voorgaende jaer . . . . . Memoric.
 Item duyvtuieren van de bieren is gepacht met
 de hooghen voor twee jaeren ter somme van . . . . . 20 gl.

Item van de pachtinghe van de vryheys matthen
 gepacht by Michiel Nuyens, tsamen met de hoo-
 ghen ter somme volgens de voorwaerden van . . . . . 35 gl. 10 st.

Die alhyer oyck comen in ontfanck.

Item de verpachtinghe van de vryheys solders,
 gepacht by Matheus Degens, compt alhyer in ont-
 fanck voor de voors. twee jaeren . . . . . 43 gl. 10 st.

Item van de pachtinghe van het weechgelt voor
 het tweede jaer, heeft desen rendant ontfangen ofte
 moet ontfangen . . . . . 13 gl. 6 st.

Item van het potwerck gepacht by Adriaen Joris
 Diericx, daeraff ontfangen tot profyte deser vryheyt. . . . . 7 gl.

Item van de pachtinghe der vryheys maten voor
 het tweede jaer ter somme van . . . . . 51 gl. 10 st.

Item de pachtinghe van het vuyvtuieren van pan-
 nen, vorsten, plaveysteenen, etc., ten beloope van. . . . . 30 gl.

Item nog heeft dese vryheyt een stuk erve, ge-
 heeten « het Vryheys Busseltjen » gelegen op den
 Graetakker alhyer, maer midtsdyen den rendant 't
 synen aencomen, niet in synen boeck was gestelt en
 alsoo daeraff nyet en wiste, is tselve erve voor
 deerste jaer verhuurt aen Peeter Sas voor 34 gul-
 den welke hyer in ontfanck syn gebrocht . . . . . 34 gl.

Item het tweede jaer heeft Jan Vander Smissen
 tselve erve aengenomen, op conditie dat hy 'tselve
 soude ompayen en mesten en tot gerste te besayen
 ten eynde men daerinne het naervolgende jaer, van
 wegens dese vryheyt, soude ceckelen sayen, soodat
 van hueringhe nyet en is geproffiteert. . . . . Memoric.
 Secunda summa . . . . . 422 gl. 9 st.

Anderen ontfanck tot subsidie van extraordinarisse taxen vuyt-
 gesonden by de Staten van Brabant.

Item ontfangen van weghens den convente van
 Corsendonck deur den heer Cornelis Nys, procu-
 rator, de som van 23 guldens, schuldig aen dese
 vryheyt in den extraordinarissen tax van Duysent
 guldens, by die Staten van Brabant geconsenteert
 en vuytgesonden den 5 Augusti 1605, bedragende

den taux deser vryheyte daerinne 852 guldens, 10 stuyvers en alsoo dyenvolgens die van Corssendonck, de voors. som van . . . . . 23 gl.
 Item in den taux van de legerwaghens by de heeren Staten vuytgesonden compt voor Corssendonck. . . . . 72 gl. 18 st.
 Item in denselven taux by moderatie van de heeren Staten. compt voor Corssendonck voor sesse maenden . . . . . 16 gl. 4 st.

Ontfanck vuyt de Thiende van de Capittule, tot subsidie van de gagie van de Schoolmeesters deser Vryheyte gedurende dese twee jaeren.

Item by assignatie vuyten Capittule van Sinte Peeter alhyer, heeft desen rendant vuyter thienden tot subsidie van de gagie van de schoolmeesters deser vryheyte anno 1505 ontfangen de quantiteit van 18 sesteren (1) 2 veertelen en 2 loopens coren, daeraff schepenen de pachters hebben laten componeren jerst 40 veertelen, de veertel tot 31 stuyvers, beloopt tsamen . . . . . 62 gl.

Item nog heeft desen rendant vuyt selven rogge vercocht 33 veertelen ende 2 loopens, de veertel tot 34 stuyvers, compt alhyer tsamen . . . . . 56 gl. 19 st.

Item midts dyen dit coren seer vuyl ende nat geleverd was heeft desen rendant dat int vercoopen laten verwannen, sulcx dat op de vs. leveringhe gelaect is een veertel. . . . . Memorie.

Item van gelycken is aen desen rendant by den capittule geassigneert voor het tweede jaer 1606, die quantiteyt van 47 veertelen, rogge en 2 loopens tot subsidie als voor: daeraff schepenen aen de pachters derselver thienden hebben laten componeren derthien veertelen de veertel tot 33 stuyvers, die tsamen in gelde mette andere resten die hy rendant oock nyet meer vercocht en heeft dan 33 stuyvers de veertel, over 47 1/2 veertelen ter somme van . . . . . 78 gl. 7 st.

Andere extraordinarissen ontfanck van seeckere cordewaghens.

(1) Eene sester graen, stond gelyk aan 4 veertelen.

Item alsoo dese vryheyte hadde moeten coopen secker cordewaghens ofte pypegaelen tot beslechtinghe van de wallen gemaect om het casteel van Hoochstraeten en andersints, waertoe het Land beschoren was; soo is naedyen dese rendant geordeneert de voors. cordewaghens tot vier int getalle te vercoopen, gelyck hy die ten overstaen van schepenen heeft vercocht, elck apaert, tot tsamen be dragen van drye guldens twee stuyvers volgens de specificatie op syns rendants boeck gestelt, den 19 September 1606 . . . . . 3 gl. 2 st.
 Tertia summa . . . . . 3c 12 gl. 13 st.

Summa totalis van den ontfanck is VIMVICXXIIII gl. XV st.

Vuytgeven tegens den ontfanck ende jerst van de ordinarisse beden.

Item soo is desen rendant belast geweest door den Rentmeester Urbaen van Parys tot Antwerpen, by assignatie, in affcortinghe van de ordinarissen taux van de beden, gedraghen elcken termyn soo in de groote als kleine beden — 870 gl. 8 st. 1 oort, te betaelen aen Jouffrouwe Menica Nicola Pommereaux, die desen rendant voldoen heeft ter somme van . . . 131 gl.

Item noch betaelt by eene assignatie van selven Rentmeester aen Mijnhceer Franchois van Couwenberghen de somme van . . . . . 425 gl.

Item noch betaelt eene andere assignatie van den selven aen Jacques Van Loock 't Antwerpen de somme van . . . . . 145 gl. 15 st.

Item noch betaelt ten comptoire betaalt van de beden de somme van . . . . . 119 gl. 2 st.

Item noch betaelt deur assignatie van voors. Rentmeester aen sieur Jacques Pommereaux de somme van . . . . . 306 gl. 5 st.

Item noch ten comptoire van de beden de somme van . . . . . 85 gl.

Item noch betaelt ten comptoire juxta quittantie van 23 Juny 1606 de somme van . . . . . 150 gl.

Item juxta quittantie van 6 July 1606 ten comptoire betaelt de somme van . . . . . 150 gl. 2 st.

Item juxta quittantie van 29 July 1606 ten comptoire betaelt de somme van . . . . . 136 gl. 5 st.

Item betaelt tot behoef van den heer Prior van Corssendonck . . . . . 43 gl.

Item juxta quittantie van 4 November 1606, ten comptoire betaelt . . . . . 134 gl.

Item juxta quittantie van 24 November 1606 deur hem rendant betaelt. . . . . 100 gl.

Item noch ten comptoire betaelt op 5 October 1606 de somme van . . . . . 202 gl.

Item noch ten comptoire betaelt de somme van . . . . . 150 gl.

Item noch ten comptoire betaelt de somme van . . . . . 239 gl. 8 st.

Item noch betaelt eene assignatie vuytgegeven tot behoef van Goyvaert Lokermans, juxta ordonnantie van den 28 december 1606 ter somme van . . . . . 50 gl.

Item noch betaelt volgens assignatie aen denselven Goyvaert Lokermans tot gelycke som van 50 guldens juxta ordonantie van den Rentmeester van Parys vuytgegeven den 27 December 1606, dus hyer. . . . . 50 gl.

Item noch heeft desen rendant betaelt aen Guiliam Pauwels ter saccke van den coop van eenen vetten ossche, die in recommandatie deser vryhey geschonken is aen den Rentmeester van Parys t Antwerpen, de somme van . . . . . 78 gl.

Item betaelt in twee reysen eene assignatie tot laste deser vryhey, by den rentmeester van de beden, vuytgegeven aen den Baenderheer van Grobbendonck, binnen Antwerpen betaelt, ter somme van . . . . . 479 gl. 5 st.

Item betaelt ten comptoire binnen Antwerpen, de somme van . . . . . 128 gl. 2 st.

Item noch betaelt eene assignatie op de vryhey vuytgegeven aen Lansloots als Rentmeester van den heere van Grobbendonck en tot desselvs behoef, de somme van . . . . . 220 gl.

Item noch betaelt aen Mijnheere de Procurator van Corssendonck deur assignatie van den voors. Rentmeester de somme van . . . . . 40 gl.

Item soo wordt alhyer in vuytgeve gestelt den oppervissel ofte tgene hy rendant aen het gelt binnen Antwerpen betaelt, verloren heeft, mits dyen den cours alhyer hooger werdde gecollecteert als dyen was loopende over de somme van 3070 guldens, synde daerinne oyck afgetrocken tgene hy Pomeraulx, Corssendonck en Goyvaert Lokermans by as-

signatie op de beden binnen Turnhout is betaelt, loopende alsoo alle tselve verlies ter somme van over de . . . . . 71 gl.

Prima summa . . . . . IIIImVLcXXIII gl. VI st.

Andere vuytgeve aen het Nobelgelt.

Item soo heeft desen rendant betaelt aen Cornelis Verhoeven als Rentmeester generael van hunne Hoogheyds domeynen van Brabant, int quartier van Antwerpen, de somme van 350 gl. eens op reeckeninghe van de 84 nobles, die de vryhey van Turnhout deselve henne Hoocheyd alle 30 jaeren schuldich is, ter saccke van het graven van de Borchgracht binnen Antwerpen juxta quittantie van den 20 January 1606 . . . . . 350 gl.

Item noch betaelt in volle betaling van tselve Nobelgelt den 4 february 1606 de som van . . . . . 328 gl.

Item aen dese voors, twee sommen verloren aen t gelt ofte van oppervissel, gegeven twee guldens ten hondert is. . . . . 13 gl. 10 st.

Secunda summa . . . . . VIcXCI gl. XVI st.

Ander vuytgeven van Renten ende andere Jaerlycke lasten die opt corpus deser vryhey vuytgaende ende syn als volgt:

Item in den jersten betaelt aen Lysken Van Dael voor intrest. . . . . 8 gl.

Item aen den heer Jan Geerlinx voor synen dienst als Cappelaen van de gulde van het Heilig Sacrament alhyer de somme van . . . . . 4 gl. 9 st.

Item aen Petronella Sinckx geswore vroedvrouwe deser vryhey voor hare gagie gedurende de twee jaeren . . . . . 26 gl. 15 gl.

Item aen Guiliam De Brouwer voor een jaer intrest verschenen Allerheylighen 1606. . . . . 18 gl. 15 st.

Item aen denselven het jaer verschenen Allerheylighen 1607 . . . . . 18 gl. 15 st.

Item aen Symken Diels, gesworen vroedvrouwe deser vryhey voor haere gagie gedurende dese twee jaeren . . . . . 26 gl. 15 st.

Item aen Lysken Van Dael voor intrest. . . . . 8 gl.

Item aen Willem Maes, nomine uxoris voor intrest.	12 gl. 10 st.
Item aen Maeyken Peeters weduwe wylen Fredericus Dergent voor intrest	20 gl.
Item aen Cornelis Van Myerde voor twee jaeren intrest	52 gl. 10 st.
Item aen Margriet van Schalluynen voor twee jaeren intrest	31 gl.
Item betaelt aen Meester Jan Claes, schoolmeester deser vryheyt voor een jaer schoolgagie verschenen Sintjansmisse 1605 de somme van	400 gl.
Item aen Meester Cornelis Heylen voor 't speelen der orgel in Sinte Peeterskerke voor 't jaer 1605	12 gl.
Item aen Jacob van den Broeck speelmeester deser vryheyt, voor een jaer speelgagie in voorskercke in 1606.	250 gl.
Item aen Peeter Luyten, als momboir van de kinderen Geert Luyten wegens vervallen intrest in 1606	18 gl. 15 st.
Item aen Nicolaes Moelants als Deken van Sint-Joris gulde voor vervallen intrest in 1606	5 gl.
Item aen selve gulde, Deken Jan Lathouwers, het jaer vervallen 1607	5 gl.
Item aen Jan Baptist Verschueren voor een tonne bier die naer oude gewoonte geschonken is aen de Guldebroeders van Oud-Turnhout op kermisdag, anno 1605 de somme van	6 gl.
Item noch betaelt aen Mr Cosmas Willekens, van eene tonne bier aen de gulde van Oosthoven geschonken op Turnhout kermisdach. anno 1605, de som van	7 gl. 4 st.
Item aen Wouter van Schalluynen voor eene tonne bier 'tsynen huysse verteert by de Gulde van Oosthoven op kermisdach anno 1606 de somme van	6 gl.
Item aen Adriaen Goelen en Peeter Stevens, Dekens van de Gulde van Oud-Turnhout voor eene tonne bier geschonken naar ouder gewoonte, anno 1606 de som van.	6 gl.
Item betaelt aen Nicolaes Govaerts, Janssone, organist van d'orgel gespeelt te hebben in 1606 de somme van	12 gl.
Item betaelt Mr Andries Ooms als Meyer van Mevrouw Van Thore, ter saecke van 32 jaeren chyns goederen vuyt de erve gheecten-het vryheyt's Bus-	

ken 'tjaere tot eenen halven braspenning gerekend, en noch van andere diensten als notaris van dese vryheyt gedaen, alles noch breeder volgens specificatie en ordonnantie van schepenen daer over gestelt de somme van	3 gl. 8 st.
Item noch betaelt by Sr Henrick Vanderschoot als rentmeester van de domeynen van haere Hoocheden als Hertoge van Brabant, over 2 jaeren chyns die deselve op dese vryheyt en haere panden syn heffende, verschenen respectief te Baafsmisse 1605 en 1606, de somme van	17 gl. 10 st.
Item betaelt by Wethouderen van Turnhout twee croonen bedragende twee gulden acht stuyvers voor het daarstellen van de Lakenhalle en de verpachtinge van het wechgelt is voor twee jaeren	4 gl. 16 st.
Item den vorster deser vryheyt voor syn jaer-gelt 24 stuyvers comt, voor dese twee jaeren 'tsamen	2 gl. 8 st.
Item der Vryheyt knecht voor syn jaerlycksche gagie de somme van 17 guldens, comt voor twee jaeren te samen	3 1/2 gl.
Item voor den mantel van selven vryheyt knecht voor de twee jaeren.	4 gl.
Item aen de bedezetters die de beden over dese twee jaeren geset hebben, voor hunne vacatien metten secretaris en 't maecken van den bedeboeck, 't samen in alles betaelt juxta specificatie	119 gl.
Item voor het opwinden der horlogie ende andere gedurende dese twee jaeren de somme van	24 gl.
Tertia summa	XIcLXV gl. XII st.
. Andere vuytgeve, extraordinaris, int generael ter ordonnantie van schepenen van repartitien, verteercosten en andere.	
In den jersten betaelt aen ofte tot behoef van de Rethorycka deser vryheyt tot subsidie van seecker oncosten by deselve gedaen int spelen van seecker spel op Turnhout kermisse 1606, tot recreatie ofte vermaeck van de ingesetene, de somme van	
Item betaelt aen ruyterpeert ter saecke van bodeloon	21 st.
Item noch betaelt aen Jacob van den Broeck, schoolmeester deser vryheyt, ter saecken en in plaetse van eenen doeck aen syne huysvrouw.	12 gl.

Item betaelt aen Henrick Henricx, schaliendecker ter saecke van dachuereen int deeken van vryheyts huys . . . . . 6 gl.

Item betaelt aen Henrick Huybrechts, ter saecken denselven op het vryheyts huys een halvendach heeft gewerckt en 2 loopen calcq geleverd . . . . . 27 st.

Item betaelt aen Digna de Gruyter, weduwe wylen Wouter Roymans ter saecken van geleverde keerssen, gebruyckt op het vryheyts huys soo by de wachten als overcomende soldaten gedurende den tyd van dese twee jaeren administratie de somme van . . . . . 22 gl. 1 st.

Item aen Daniel Mockert, schaliendecker voor gewerck op het vryheyts huys, juxta specificatie ende ordonnantie de som van . . . . . 8 gl. 10 st.

Item betaelt aen Henrick Geurissen, schaliendecker tot solde van verdienden loon volgens specificatie ende ordonnantie de somme van . . . . . 6 gl. 5 st.

Item betaelt aen Peeter Michiels, glazenmaecker van vensterreparatie gedaen aen de glazen op het vryheyts huys, juxta specificationem . . . . . 11 gl.

Item betaelt aen de weduwe Nicolaes Van Coverson, ter saecke van 2 reysen by den voors. Caver-son, in syn leven als deurwerder van de Vryheyd om brieven van den hove gepresenteert te hebben aen die van Hoogstraeten . . . . . 6 gl.

Aen Matheus Degens voor geleverde schalien, schalievorsten en andere materialen by hem gelevert tot reparatie van het vryheyts huys de somme van . . . . . 54 gl. 3 st.

Item aen Henrick Van de Vliet, voor het brengen en planten voor de vryheyd van Turnhout op 't Schorvoort van 154 heesters, de somme van . . . . . 7 gl. 14 st.

Item betaelt ofte gecort aen den procurator van Corssendonck, de quoto van den taux van 2000 gl, voor de quytsheldinghe aldaer. genooten de somme van . . . . . 10 gl. 16 st.

Item betaelt aen Cosmas Willekens ter saecke van verteerde costen 'tsynen huys gedaen in 't passeeren en sluyten van de reeckeninghe van Hans De Wilde, voorgaenden Borgemeester deser vry-heyd, soo by schouteth, schepenen, gesworen en meer andere, ter somme van . . . . . 16 gl. 8 st.

Quarta summa . . . . . IcXCVIII gl. VIst. I oort.

Anderen vuytgeven int generael van vacatien, bodeloon en inkoop van heesters als anderssins :

Desen beliep aen verschillende gedaene reyssen naer Antwerpen : voor 't schryven van de quote van 't Nobelgelt ; aen bodeloonen ; aencoop van heesters van de heeren van Westmalle, om deselve te planten aen den Opstal en Oosthoven ; oude boomen uytdoen, cuilen slichten en nieuwe te maecken van carrevrachten om dese heesters te Westmalle te halen ; voor het planten van heesters op het Schorvoort ; cappen en opbinden van hout ; aen- coopen en steecken van turf, om te stoken op het Heerenhuys, als voor de wachten en overcomende soldaten ; repareren van de Ravelsche brugge ende leveringhe van hout ; steken en halen van leem voor de scholen en het vryheyts huys te repareren ; aen leveringhe van planken en naegels voor de brugge te Oud-Turnhout ; voor het maecken en sluiten deser rekeninghe en afleveringhe door den secretaris van de cotype ofte dobbel derselve, 't samen . . . . . 631 gl. 19 st.

Quinta et ultima summa . . . . . VIcXXXI gl. XIX st.

Totalis van den ontfanck . . . . . VIImVIcXXIIII gl. XV st.

Totalis van den vuytgeve . . . . . VIImIIcXI gl.

Afgetrocken d'uytgeven tegen den vs. ontfanck is meer ontfan- ghen als vuytgegeven IIIcXIII gl. XV st. salvo semper justiori calculo.

(Geteckend) J. PROOST. sec.

De heeren Hooftofficieren ende gecommiteerde van de seven quattieren van Antwerpen (*) dese onderteckent hebbende gecompareert synde op den 17 February ingevolge de resolutie bij de selve Heeren tot Brussel genomen den 23 Januari lestleden, hebben geadjusteert, ende gepasseert diverse specificatien, ende rekeninghe van leveringhe van hout, stroy, picquetten etc., alsmede degene van die Heeren Hooftofficieren der quartieren van Antwerpen ende die van Sr Breuseghem, over verscheijde devoiren en vacatien by den selven voors. quartieren gedaen, beneffen diverse andere, soo van de officieren als andere geemploijeert geweest ten dienste van selver quartiere.

2. Ende alsoo diverse poincten in de specificatie der leveringhen hier boven vervat, ende door dewelcke de selve quartieren hun vinden beswaert als teweten van alle reparatien van barreelen, sentinelhuysen, bruggen, corps de garde, vacatien van de gecommiteerde wegens den Marquis d'Ittre tot de distributive van Stroy, picquetten, tentstocken, leveringhe van stroy, hout, etc. aen de troupen, huere van schueren tot de magazynen, lesen van missen op de casteelen, leveringhe van pionniers noodigh tot het repareren van de linien, arbeytsloon, maken van sluyssen, ende menighvuldighe dusdanighe lasten souden mogen comen ten laste der geheele provincie.

3. Item van de wagen vrachten gedaen wordende binnen de stad Antwerpen, schipvrachten etc., monterende 't sedert 16 Meert 1705 tot prima Januarij 1706 ten somme van sesse duijssent dry hondert sessen vyftich guldens seventhien en halve stuijvers bij de selve stad ende nijet door de seven quartieren souden worden betaelt.

4. Item oft de vrachten van d'hoelie niet en moeten comen tot laste van den entrepreneur in plaetse van deselve te brengen tot last der seven quartieren gelyck gedaen wordt door Sr Jacobs alsmede over het transport van amunitie, brood, water voor de peirden etc.

5. Item dat het brandhout geleverd wordende aen de generaels, onder-officieren ende troupen, gecampeert synde binnen de linien, voor hunne keuckens, soude moghen comen tot laste van de geheele Provincie.

6. Ende alsoo aen de seven quartieren by ordre des heeren Mar-

(1) De seven quartieren van Antwerpen waren: Rijen, Turnhout Geel, Hierentals, Santhoven, Arckel en Hoogstraeten.

quis d'Ittre in date 3 Meert 1706 al wederom ten laste wordt geleyt de betaelinghe van 10670 1/2 rations fouragie door Henderick ende Carel van Cantelbeeck geleverd tot Werchter ende Boisschot aen de troupen aldaer ende binnen de stad Aerschot geleghen hebbende.

7. Item dat er daegelycx menighvuldighe excessen comen te geschieden door de vrije compagnie als andere vuytloopende partijen soo in affpersinghen, refraingisementen, als vuytcoopinghen derselver.

8. Item versoeken de Heeren Hooft-Officieren van de quartieren van Arckel (1) ende Santhoven, (2) dat in conformiteit van d'ordre van den hr Marquis d'Ittre alnu sal worden geadjusteerd over de waghenvrachten die deselve quartieren hebben gedaen in de jaeren 1702 en 1703 gelyck is geschied op 13 Meert 1705 ten regarde van de specificatien die aen deselve quartieren niet en syn gepasseert op pretext van geene behoorelycke ordres, ofte verificatie, de welke alnu behoorelyck sullen worden overgeleverd.

9. Item ten eynde oock insgelycx alnu sal vergoeyt worden de oncosten geleden door de dry voorquartieren in het betaelen van de commissarissen van de gewapende mannen ende gadeslaen van de barreelen van de Linie in de jaere 1703, ingevolge de specificatien der selve overgeleverd, ende betaelt in conformiteit van de requesten door de selve gepresenteert aen de Heeren Staeten van Brabant, ende d'apostillen daer op gevolght, tot laste van de generaliteyt van de seven quartieren van Antwerpen.

10. Item dat oock sal geadjusteert worden over de pionniers geleverd gedurende desen orloghe, soo aen het maecken van de Linie, repareren der selve, maecken van de wegghen als andersints, om t' egalieren de oncosten derselve, over de generaliteyt der seven quartieren, hebbende d'een quartier meer geleverd als d'ander.

11. Item wordt oock voorgehouden dat de heeren der stad Antwerpen voor nieuwichheit hebben ingebrocht te doen betaelen aen vluchtelinghen als andere over ieder veertel graen, eenen stuyver die sy binnen deselve stad syn brengende, ende in het vuytvoeren der selver graenen nijet en willen restitueeren den voors. stuyver, ingevolge hunne gedaene geloften, maer daer en boven belast worden met het betalen van een certificaet eenen halven stuyver voor

(1) Het quartier van Arckel bestond uit de gemeentens Waerloos, Reeth, Aertselaer, Niel en Schelle.

(2) Het quartier van Santhoven bestond uit de gemeenten: Wommelghem, Borsbeeck, Brocchem, Oelegem en Raust.

ieder te wethen, soo binnen Antwerpen, Durnen ende Wynegem op de comptoiren aldaer gesteld.

Is geresolveert dat degene noch hebben in te brengen eenighe pretentie tot laste van de zeven quartieren van deselve nature wesende, 't selve sullen hebben te doen tegens den 4 Meij toecomende smorgens ten 9 uren ter vergaderinghe van de heeren Hooft Officieren tegens den selven dagh geleyt, omme de selve gesien, daer over te worden geadjusteert, naer behooren, ende dat onder-tusschen sal vuyt gesonden worden de repartitie gemaeckt over het sloth der generale rekeninghe van de seven quartieren gepasseert op primo deser tot betaling der pretendenten daar inne vervat.

Item nopende den 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 11 articule inclus, dat over den inhoudt der selve devoirs sullen gedaen worden als te rade, ten eynde de voors. quartieren daarvan souden mogen worden ontlast, vuyt reden van den ellendighen staet, ende totale ruine waertoe deselve syn gebrocht, ende onmogelyckheydt van in toecomende meer te connen betaelen ofte opbrengen, tot welcken eynde worden gecommiteert naer Brussel de heer Guiot hooftschouteth van Santhoven; beneffens den heer Vierlings, Drossaert van den quartiere van Geel ende sullen van hun wedervaren gelieven daarvan cito rapport te doen.

Wat raect den 8ⁿ articule nopende de pretentien van de quartieren van Arckel en Santhoven over leveringhe van wagens etc. seght den heer Drossaert van den quartiere van Herenthals hem deselve saccke tot hier toe niet aen te draghen ende geheel te blyven voor sooveel hy meer heeft geleverd als syn quote gelijk is gepasseert ende posten die hy sustineert aen hem ten onrechte te wesen geroeyert.

Ende den Drossaert van den quartiere van Geel seght daerover ter eerste vergaedinghe geleyt den 4 Meij toecomende, met de andere absente heeren Hooft-Officieren, te sullen resolveren, ende versoeckt ten eynde de heer Marckgrave sal gelieven te supersederen met d'executie over het adjustement ende accoordt dyen aengaende gemaeckt, mits syne absentie, om syne resolutie daer over te hooren om etc.

Item sal ten respecte van den 9 articule insgelycx geresolveert worden ter voors. vergadering op den 4 Meij toecomene.

Item ten respecte van den 10 articule.

Voorders is geresolveert dat by sooverre de quartieren belast wierden tot het leveren van pionniers ende geordonneert wierden ofte noodigh was enen Hooft-Officier deselve en cheff te commanderen, dat het selve per tour sal geschieden met gemeijn consent

ende conventie. Aldus geresolveert binnen Antwerpen desen 5 Meert 1706. was onderteekend: de Mesmacre, Vierlings, leger stont, de ondergeschreven Hooft-Officieren van de quartieren van Santhoven ende Arckel protesteren tegens de andere heeren Hooft-officieren, dese onderteekent hebbende over hunne weygeringhe van nu niet te willen achtervolghen de respectieve inhouden van de articulen 8, 9 ende is, by deselve in dese voorstaende resolutie vervat. Actum 5 Meert 1706 was onderteekent: J. A. Guiot, noch leger stont, die ondergeteekende gecommiteerde van de voors. quartieren Arckel ende Santhoven protesteren over het non adjustement van den inhoudt van den 8 ende 9 articule, te meer het verstaen van den heer Marquis d'Ittre is geweest, dat men als nu 't selve soude hebben voltrocken. Actum datum ut supra; was onderteekent: Herry, Allaerts, Schellinx.

Resolutie der heeren Hooftofficieren genomen
binnen Antwerpen den 4 Mey 1706.

De heeren Hooftofficieren van de seven quartieren van Antwerpen ende gecommiteerde dese onderteekent hebbende vergadert synde alhier op 4 Meij 1706, ingevolge het genomen reces van den 5 Meert lesleden ende gecontinueert hebbende tot den 14 deser maent inclus, om ingevolge de voorgaende genomen resolutie te formeren enen generalen Staet der pretendanten als aennemers, over leveringen van branthoudt ende stroy aen de troupen gecampeert hebbende binnen de Linie, volgens de conditie der aenbestedingen daer van synde, dewelke alsnu alhier overgebracht, gecalculeert ende provisionelyck gepasseert syn, ingevolge de recuen daer by overgeleght ende alhier sullen blyven berusten, is bevonden deselve salvo justo te beloopen de somme van 36,237 guldens 12 stuyvers.

De betalingen aen de voors. aennemers ofte pretendanten daer tegens van tyde tot tyde gedaen, beloopen ter somme van 10.899 guldens 9 stuyvers, ende de assignatie van de provisionele ende andere betalingen op de voors. specificatie als nu in margine van denselven staet naerder gegeven beloopen ter somme van 8230 guldens 17 1/2 stuyvers te betalen vuyt de 30.000 guldens, omgeslaegen den 23 Januari, by ordre des heeren Marquis d'Ittre.

Ende wordt reces genomen van andermael te compareren binnen Antwerpen op den 13 Julij smorgens toecomende, ende sullen de heeren hooftofficieren ondertusschen hunne dorpen adverteren dat degene die dusdaenighe pretentien hebben inne te brenghen deselve aen hunne voors. heeren hooftofficieren sullen overleveren gelyck oock van Breuseghem sal adverteren aen andere leveraers die hen bekent souden syn van insgelycx hunne pretentie personelyck over te brenghen met de recuen daertoe dienende, ende alsdan daer vuyt te formeren behoorelycken staet om denselven gesien te worden gepasseert ende geassigneert tot het voltrecken van het generael adjustement gelyck als oock ditto van Breuseghem aen de nieuwe aennemers sal adverteren dat sy oock personelyck sullen overbrengen de staeten en recuen van de nieuwe begonste leveringhe tot den voors. dagh van reces toe, en wordt versocht den heer Van den Broeck om aen den heer Marckgrave aen te seggen ten eynde den selven gelieve over te leveren tegens den selven tyde hetgene de voors. heeren vuyt crachte van orders souden mogen hebben doen leveren tot last der seven quartieren.

Item worden gecontinueert de heeren Guiot en Vierlinghs in hunne commissie om andermael devoir te doen ten eynde de quartieren van de excessive costen der Guides, alsmede van de pretentie overgeleverde fouragie door Carel Van Cantelbeeck gedaen, souden mogen worden ontlást, sullende de voors. heeren van hun wedervaren gelieven rapport te doen het sy schriitelyck, het sy mondelinghx gelyck deselve sullen gerade vinden.

Item wordt aen Van Breuseghem geordonneert het invoorderen van de quote dat de quartier van Rhyen moet betaelen in de 30.000 guldens omgeslagen by ordre des heeren marquis d'Ittre tot betaelinghe der leveringhe als mede te regarde van anterieure openstaende repartitie waerover wel expresselyck wort geprotesteert. Is goet gevonden in conformiteyt van de resolutie by de heeren hooftofficieren genomen den 5 Meert lesleden raeckende het commanderen en cheff. pionniers werckende aen Linien dat tot dyen eynde sal gelieven te gaen voor den tydt van 12 daeghen op Dynsdagh eerstcomende wesende den 18 deser ende alsoo van 12 tot 12 daeghen ende dat personelyck sonder iemant te substitueren als eenen heer hooftofficier.

Leeger in ordine stont: de Tello, Marckgrave, Vierlinghs, Van Eckeren, Messemacre, Guiot, Van den Broeck. Aldus geresolveert den 4 Mey 1706, was onderteeckent: de Messemacre, Van den Broeck, Vierlinghs, van Eckeren.

Resolutie ghenomen binnen Antwerpen by de heeren Hooftofficieren en ghecommitteerde op den 19 July 1706.

De heeren hooftofficieren der seven quartieren van Antwerpen ende gecommitteerde dese onderteeckent hebbende vergaedert synde volgens het genomen reces van den 4 Meij lesleden, om ingevolge de voorgaende genomene resolutie te sien en te passeren de staeten ende lysten over de leveringhe van branthoudt, stroy etc. aen de Troupen, gecampeert gelegen hebbende binnen de Linie, volgens de respectieve conditie der aanbestedinghe daer van synde. Dewelcke alsnu alhier overgebracht, gevisiteert ende provisionelyck syn gepasseert conform de recuen daer mede overgeleydt, dewelcke alhier sullen blyven berusten; wordt bevonden de selve salvo justo te belooppen ter somme van 9159 guldens 8 stuyvers, ende de betaelinghe aen de voors. aennemers ende pretendanten alsnu by assignatie daer opgedaen ter somme van 3934 guldens 15 1/2 stuyvers, ende aen de pretendanten vermeldt in den eersten staet, is alsnu noch naerder geassigneert ter somme van 4315 guldens 4 3/4 stuyvers, ende alsoo 't samen 8250 guldens 1/4 te betaelen vuyt de 30.000 guldens; ommege slaeghen den 23 January 1706, by ordre des heer Marquis d'Ittre, wordende andermael reces genomen om te compareren binnen Antwerpen op den 3 September toecomende des smorgens, om alsdan den voors. staet voltrocken te worden, ende aen de leveraers te verleenen voorder assignatie, ende sullen de heeren officieren hunne Dorpen adverteren dat degene die sulck danighe pretentie noch mochten hebben, van deselve aen hunne voors. heeren ter handt te stellen, gelyck heer van Breuseghem oock sal doen aen de leveraers hem bekent om insgelyckx personelyck, tegens alsdan, over te brenghen hunne voordere pretentien, deselve gesien, gepasseert ende geassigneert te worden tot het voltrecken van het generael adjustement.

Item wordt aen heer Van Breuseghem andermael geordonneert het invoorderen der quote die den heer Marckgrave over den quartiere van Rhien schuldich is ende noch niet en heeft betaeld in de 30.000 guldens by ordre des heeren Marquis d'Ittre omgeslaeghen tot betaelinghe der leveringhen alsmede ten regardé van anterieure openstaende repartitien, ten welcken eijnde hy met de begonste sommatie sal hebben voorts te vaeren tot dat deselve heer Marckgrave sal hebben voldaan.

Item is by die Heeren Hooftofficieren aen Franchois Jacobs opge-
seyt de huer van syne waegens, ten welcken eijnde aen denselven op-
gisteren in voldoeninghe dier is verleent ordonnatie tot den 13 deser
inclus.

Item is geresolveert dat den heer de Tello sal gelieven te gaen
voltrecken syne begonste commissie om te commandeeren en cheff,
de pionniers geordonneert tot het slichten der Linie, ende des
volgens sullen de andere heeren elckanderen releveren volgens
hetgene ter leste vergaderinghe de 4 Meij is vastgesteld.

Item is geresolveert dat int toekomende geene waegen vrachten
die mogen worden gedaen binnen dese stadt en sullen worden ver-
gooydt door de seven quartieren van Antwerpen, ten ware deselve
wierden gedaen met speciale ordre 't hunnen laste volgens het
verstaen van de heeren Raedt ende Greffier Van den Broeck aen
den heer de Mesemacre bekend gemaect.

Item is geresolveert dat de heer Hooftofficier commanderende
aen de Linie, eerstdaeghs ten hoogsten, schoonsten, en ten meeste
proffijte sal doen vercoopen alle ende alsulcke picquetten ende an-
dere materialen, de seven quartieren raeckende, als langs de Linie
syn liggende naer voorgaende publicatie en op soodaenighe condi-
tie als denselven sal vinden te behooren.

Aldus geresolveert binnen Antwerpen desen 19 Julij 1706; was on-
derteekent: de Tello, Guiot, de Mesemacre, Van den Broeck, vier-
linghs en Van Eeckeren.

**Resolutie genomen binnen Antwerpen, by die Heeren
Hooftofficieren der seven quartieren de dato 28
november 1706.**

De Heeren Hooftofficieren van de seven quartieren van Antwerpen
dese onderteekent hebbende, gecompareert synde alhier den 19
november 1706, op het genomen reces van den 9 deser, alwaer is
overgelevert de reeckeninghe van van Breuseghem van synen ont-
fanck ende vuytgeve vuyt de repartitie van 30.000 guldens vuytge-
sonden den 23 Januarij 1706, by ordre des heeren Marquis van
Ittre, over de voors. quartieren tot betalinghe van de leveraers van
hout, stroy, Guides, piquetten etc. alsmede van de 1.000 guldens.

betaelt door onse ordre aen den heer Basnaye voor de canonpeer-
den by hem geleverd tot de belegeringhe Aeth, volgens het accoord
by den heer hoofschouteth van Turnhout daertoe gecommiteert,
met ditto heer aengegaen welke voors. twee repartitien monte-
rende 't saemen ter somme van 31.000 guldens den voors. van
Breuseghem in 't geheel is verantwoordende en is bevonden dat
boven de betaelinghe daer op geschiet ende assignatien gegeven,
noch mali comt eene som van 20.000 guldens salvo justo, tot vol-
doeninghe der voorschreven. aennemers, in conformiteyt der aemb-
stedinghe der heeren Hooftofficieren daer over gedaen volgens d'or-
dre des heere Marquis van Ittre, ende den Staet, alhier opgenomen.
Waer op is geresolveert by de ondergeteekende heeren Hooftoffi-
kieren, dat ieder aen syn quartier sal voorhouden, den voors. mali
van 20,000 guldens tot betaelinghe ende voldoeninghe der voorschre-
ven aennemers. Aldus geresolveert binnen Antwerpen desen 28 No-
vember 1706. Was onderteekent: A. Dellafaille de Tello, J. A.
Guiot, de Mesemacre, Van den Broeck, Vierlinghs; onder stont:
Ita est, en was onderteekent, J. V. Breuseghem.

Jaar 1806

Extrakten uit het Register der besluiten :

Le Maire de la ville de Turnhout :

Vu la lettre de Monsieur le Souspréfet de cet Arrondissement en date du 12 de ce mois, contenant les dispositions de la décision de son excellence le Sénateur Ministre de la police générale de l'Empire du 19 mars dernier portant que les villes (dont celle de Turnhout fait partie) qui a raisons de leurs revenus ne peuvent être pendant la nuit éclairées par des reverbères, il y sera suppléé de manière suivante :

Sont tenu d'avoir une lanterne allumée à la porte de leur maison, depuis le coucher du soleil jusqu'à dix heures du soir en hiver, et jusqu'à onze heures en été : Les teneurs d'hôtels garnis, les aubergistes, les cabaretiers, les cafétiers et généralement toute espèce d'endroit ouvert au public et où il y a rassemblement journalier ou périodique, sous les peines portées aux articles 605 en 607 de la loi du 3 Brumaire an 4.

Considérant qu'il est instant de faire exécuter les dispositions qui tendent à l'utilité et à la sureté publique.

Arrête :

1. Les habitans assujettis à la décision précitée dont les noms suivent sont tenus d'avoir au dessus de la porte de leur maison une lanterne allumée et qui éclairera convenablement, depuis le coucher du soleil jusqu'à dix heures du soir et jusqu'à onze heures en été :

Melchior Van Laer, au miroir sur la place. Pitot François, sur la place. Swinnen Corneille, rue des Récolets. De Neus François, idem. Mandian, rue des Récolets, Kakenberg, rue de la Loutre. Hendrickx Guillaume, idem. Peenen J. B., rue d'Hérenthals. Kévelaers Pierre, idem. Van Dyck Pierre, idem. Princen Pierre, idem. Bauweraerts, Vianen. Creten Pierre, rue de l'Hopital. Kerkhofs J. Bte, idem. Proost J. Bte, idem. Van de Goor, les enfants, idem. Heylaerts Pierre, grand'place. Van Gorp Adrien, rue de l'Hopital. Keersmaekers Fride, au Parc. Antonis François, idem. Van Lécuwacarden, petite rue du Béguinage. Gys Pierre, rue des Recolets, Loyens André, rue Neuve. Van Bladel Martin, longue rue du Béguinage. Colignon, idem. Van Turnhout, Marché au beurre. Diels Jacques, Grand'place.

— 83 —

2. Les contrevenans à l'art. 1er du présent arrêté encourront les peines portées aux art. 605 en 607 de la loi du 3 Brumaire an 4 ; à cet effet il sera redigé procès-verbal à leur charge.

3. Extrait du présent sera envoyé individuellement à ceux y dénommés pour qu'ils s'y conforment et n'en prétextent cause d'ignorance.

4. Copie en sera aussi adressée au Juge de paix de cette ville, au commandant de la gendarmerie et au commissaire de police pour leur information et pourqu'ils l'exécutent chacun pour ce qui les concerne.

5. Le présent sera envoyé à Monsieur le Souspréfet de l'Arrondissement pour être approuvé avant d'être mis en exécution,

Fait en la Mairie de Turnhout, le 1 Mai 1806.

Plus bas était : Vu et approuvé par nous Souspréfet de l'Arrondissement de Turnhout pour être exécuté selon sa forme et teneur.

En la souspréfecture le 3 Mai 1806. (signé) Mesmaekers. Pour copie, (signé) J. B. Mermans, secret.

Le Maire de la ville de Turnhout.

Vu le rapport de la police par lequel il conste qu'une multitude de corbeaux ravagent les champs situés sur le territoire de cette ville.

Vu la présentation faite par plusieurs habitans honnêtes et propriétaires, de chasser exclusivement pour parvenir à la destruction de ces animaux nuisibles.

Considérant que cette demande tend à conserver aux cultivateurs les fruits de ses travaux.

Vu l'article 15 de la loi du 30 avril 1790.

Arrête :

1. Le sieur Swaan fils, J. Dufraing, J. Loyens, De Nys, J. de Fjerlant et van Hinsbergen sont autorisés de chasser pour détruire les corbeaux et autres animaux nuisibles,

2. Ils se conformeront aux lois et arrêtés émanés sur la chasse.

3. Le présent n'aura son effet que pendant dix jours.

4. Avant d'être mis à exécution il sera soumis à l'approbation de Monsieur le Souspréfet de l'Arrondissement et copie en sera dressée à Monsieur le commandant de la gendarmerie.

Fait en la Mairie de Turnhout ce 8 Mai 1806. (signé) Borghs.

Au bas était : Vu et approuvé par nous Souspréfet de l'Arrondissement à Turnhout ce 8 Mai 1806. (Signé) Mesmaekers.

Pour copie conforme, (signé) J. B. Mermans, secret.

Le Maire de la ville de Turnhout.

Prévient ses administrés que toute exportation de pain dans les hameaux les plus proches de la frontière de Hollande est défendue. Attendu qu'il est constaté que le pain que l'on y transporte en quantité, au lieu de servir à la consommation des habitans des dits hameaux, l'exportent à l'Etranger.

En conséquence pour remédier à un abus, qui peut influer sur le prix de cet objet de première nécessité, il a été donné ordre à la gendarmerie et aux agents de police, d'arrêter le pain qui seroit transporté de l'anceinte vers les hameaux de Stockt, Hyzyde, Castelyn, Oosthoven, Schurhoven et Vieux-Turnhout, à moins qu'il ne soit connu que les porteurs n'aient qu'un seul pain et qu'il soit domicilié dans les hameaux précités.

Fait en la Mairie de Turnhout le 24 Juin 1806. (Signé) Borghs.
Pour copie conforme (signé) J. B. Mermans, secret.

Le Maire de la ville de Turnhout.

Vu la loi du 22 Juillet 1791 sur la police intérieure des communes. Considérant que les habitans sont dans l'habitude de recevoir chez eux des étrangers soit en qualité de pensionnaires ou de domestiques sans en faire la déclaration prescrite par la loi.

Arrête :

Tous ceux des habitans qui ont des étrangers chez eux soit pensionnaires ou qui servent en qualité de domestiques, sont tenus d'en faire la déclaration au secrétariat de la Mairie endéans huit jours, date du présent et pour ceux qu'ils recevront à l'avenir dans les 3 jours de leur arrivée.

2. Les étrangers qui se trouvent dans cette ville devront produire dans le délai qui leur sera fixé, lorsqu'ils se présenteront, un certificat de l'autorité de la dernière commune de leur domicile, constatant leur bonne conduite.

3. Toute contravention à l'art. I sera punie d'une amende égale à la valeur de 3 journées de travail à charge de l'habitant qui aura logé des étrangers chez lui.

4. Le commissaire de police est strictement chargé de l'exécution du présent et de dresser procès-verbal contre les délinquants.

5. Copie en sera délivrée à Messieurs le juge de paix et commissaire de police.

Fait en la Mairie de la ville de Turnhout, 28 Juin 1806 (signé) Borghs.
Pour copie conforme (signé) J. B. Mermans, secret.

Vervolg der
Uittreksels uit het Correspondentieboek
der Stad Turnhout
tijdens het bestaan der Fransche Republiek

(Zie verslag 1905.)

Déclarent les soussignés officiers municipaux de cette ville de Turnhout s'avoir transporté au chateau ici, appartenant au ci devant Comte de Pestre ci devant Seigneur de Turnhout et ont dressé l'inventaire suivant de tous les biens trouvés en ce lieu et assignés par le citoyen Vagt-Directeur de l'hospital militaire établi ici et est le même inventaire comme il suit :

Sur la chambre garnie en papier bleu : un armoire en bois de chêne et en bois blanc.

Un grand tableau figurant la Dame de Simmeren.

Un autre tableau figurant Baudewijn.

Un autre dito dénotant une femme ; appartenant ces trois tableaux au sus-dit de Pestre.

Sur la petite chambre près la porte :

Un tableau représentant un militaire. Deux mauvaises tables.

Sur une autre chambre :

Un mauvais commode sans tiroirs.

Sur une autre chambre :

Le dessous d'un bois de lit avec deux verges de fer ; trois tableaux représentant trois hommes. Le dessus d'un buffet de bois sans portes dans très mauvais état ; une petite mauvaise table de bois, de petite valeur entre les quelles un mauvais écran.

Sur une autre chambre en haut :

Un armoire bleu de bois blanc sans dos sans planches par derrière dans lequel rien est trouvé.

Sur une autre chambre en haut :

Une mauvaise table de bois blanc.

Sur une autre dito en haut :

Une mauvaise table de bois blanc.

Sur une autre dito en haut :

Une mauvaise table de bois blanc.

Sur une autre dito :

Une mauvaise table de bois blanc.

Sur une autre dito :

Une mauvaise table de bois blanc.

Sur une autre dito :

Trois mauvaises tables dont une en bois de chêne et deux en bois blanc.

Sur la galerie :

Une armoire de bois de chêne dans laquelle rien est trouvé.

Sur une autre chambre :

Le dessous d'une armoire, étant bois de chêne, une bibliothèque de bois blanc.

En bas dans les souterrains.

Une mauvaise table pourrie ; un mauvais bac de bois.

Dans une autre place :

Une mauvaise machine en bois pour y mettre les bouteilles vides.

Dans la cuisine :

Deux armoires en bois de chêne attachées à la muraille où il n'y avoit rien dedans, trois mauvaises tables en bois blanc.

Dans une autre cuisine :

Une grand table en bois blanc et deux petites mauvaises dito ; un mauvais banc de bois ; un tronc de bois à hacher la viande ; une armoire en bois blanc, attachée à la muraille dans laquelle rien est trouvé.

Dans une autre cuisine :

Une partie de vieu bois mauvais.

Dans l'écurie rien.

Ainsi fait et inventorié à Turnhout ce 20 nivose 3e année Républicaine : Signé J. F. Luyckx. Président. P. J. Pauly off. mun. F. A. Vallé, secret.

Turnhout, 22 Ventose 3e Année républicaine.

Le Magistrat de Turnhout ; Au Citoyen Bichard, Inspecteur Général des charages à Anvers.

Nous nous referons à notre lettre à vous écrite par la poste le 17 courant ; nous y avons mis en observation notre surcharge que nous avons touchant nos chevaux et charettes qui sont dans le parc de Tilbourg ; cette surcharge provienne par une malproportion dans le petit nombre restant de nos chevaux, notre culture en souffre extrêmement dans notre commune épuisée, de plus sommes nous nouvellement chargés par un convoij de 10 à 12 charettes qui servent pour aller quérir les vivres à Hoogstraeten et Anvers et fourages dans notre quartier, tant pour l'hospital militaire que pour les troupes à pied et à cheval cantonnés en ce lieu :

Veuillez donc prendre en juste considération nos motives requis tant dans la présente que dans celle du 17 courant, et nous exempter ou du moins soulager dans le dit parc de Tilbourg, vous obligerez infiniment notre commune qui a tant et si longtemps souffert, et ne trouvant pas de soulagement, sera obligé d'adresser ses justes réclamations aux représentants du peuple. Salut et fraternité. Par ordonnance : (signé) F. A. Valé, secret.

VRYHEYD, BROEDERLYKHEYT, GELYKHEYT.

Waerschouwinghe

Het Magistraet der stad Antwerpen onderrigt sijnde dat de schikkingen soo van het Comité de salut public als van de representanten des volks in missie bij de legers van het Noorden, Sambre en Maes, door de opgeschorste verkooping der goederen van de geestelijke en afwesige, eenig agterdenke hadden veroorzaekt, opsigtelijk de sommen, gefourniert in de casse der leening voor de contributie, agtervolgens desselfs proclamatie van 8 Brumaire laetstleden, heeft goetgevonden deswegens magtige vertoogen aen deselve representanten te doen, ten eijnde van door den eenen of anderen middel te bekomen het remboursement der geavanceerde capitalen met de premie en interest daer aen vastgehecht op den voet bijgemelde proclamatie gestipuleert, waerop in antwoord is gekomen eenen brief, luidende bij vertaeling als volgt :

VRYHEYD, BROEDERLYKHEYT, GELYKHEYT.

Tot Brussel 12 Germinal, derde jaer der Republick een en onverdeelbaer.

Den Representant des volkx bij de legers van het Noorden, Sambre en Maes.

Aen het Magistraet van Antwerpen ;

Gij kont, Borgers, gerust stellen alle degene, welke geldschietingen hebben gedaen ter ontlasting van de afwesende voor de betaeling der buitengewonlijke contributie ; hunne goede trouw sal niet bedrogen worden, en gij sult hun niet vrugtelooz belooft hebben, dat sij hun gelt sullen wederkrijgen, uijt d'eerste fondsen

voortkomende van de verkooping der geene, welke op het aennaderen der Fransche, de vlucht hadden genomen. Welkdanig ook de voordere schikking sij, welke wij ten opsigte deesser laetste sullen nemen, hunne goederen sullen moeten verantwoorden voor het deel der contributie hun betreffende, en het beslag betrekkelijk tot de personen voor geëmigreerde gerekent, sal niet worden gelicht, als naer dat sij aen die contributie sullen hebben voldaan, het sij door onmiddellijke storting, het sij door teruggave aen die, welke voor hun de geltschietingen sullen hebben gedaen. Wij houden ons dien aengaende bezig met een besluit, welk sonder uijtsel sal in het licht komen. Saluijt en Broederlijkheijt (geteekent) Pères. voor copije conforme (onderteekent) De Haan, Bourg.

Vervolgens noodigt het Magistraet alle belanghebbende persoonen van hun volle vertrouwen te stellen in de regtveerdigheijt der Fransche natie en gerust te sijn dat de verbintenissen, door het Magistraet met de geltschieters aengegaen, getrouwelijk sullen worden achtervolgt.

Actum in collegio, 14 Germinal derde jaer der Fransche Republiek, onderstont de Haan, en (onderteekent) M. E. Solvijs.

Armée du Nord

LIBERTÉ

EGALITÉ

Le citoyen Huard, chef de division, aux officiers municipaux de la commune de Turnhout.

Ayant reçu citoyens un ordre d'après les représentations que j'ai fait au citoyen Bichot, Inspecteur général, qui en considération des réclamations que différentes communes ont fait au citoyen Bichot, ainsi qu'à moi pour relacher quelques de leurs chevaux, vu l'urgence qu'il en avoit pour la culture, le citoyen Bichot voulant avec zèle ainsique moi, balancer les intérêts des propriétaires avec celui de la République, m'a écrit d'en faire la réduction de deux tiers, vu que le service dans ce moment n'est pas considérable, c'est pourquoi que je vous écris que vous deviez fournir soixante et dix sept chevaux aux relais de Tilborgh, conséquemment le tierce ou de vingt cinq dont vous avez fait la retenue de votre propre aveu et réduit au nombre de neuf; vous aurez pour agréable de renvoyer pour complète les 25 qui doivent être aux relais, je vous observe que si vous voulez vous éviter les désagre-

ments de poursuites rigoureuses, dont j'ai les ordres et que si vous ne completez pas le nombre je serais obligé d'employer les rigeurs, mais citoyens, je ne suis point venu encore à ce point là. J'espère que je ne serais pas obligé de ne venir là, vous êtes assez justes et voiant de la manière dont on ménage vos intérêts pour tenir ceux de la République, ainsi envoyez vos chevaux aussitôt la présente recue et ayez soin de défendre ensuite aux commissaires chargés de surveiller d'empêcher la désertion car ils seront à l'avenir déclarés appartenir à la République, vous savez qu'à force d'être bon l'on devient mauvais

Salut et fraternité (signé) Huard, à Tilbourg le 24 germinal, 3e année Republicaine.

L'Inspecteur Général de l'Equipage des vivres :

Au citoyen Huard, Chef de division.

Citoyen,

Après avoir consentis à ce que les relais établis à Anvers, Westmal, Westwezel, Hoogstraeten et Tilbourgh fussent réduits provisoirement au tiers du nombre de chevaux et voitures que chaque commune devoit fournir d'après la réquisition du chef Drossart des sept quartiers d'Anvers.

Votre rapport de ce jour, Citoyen, m'annonce la désertion totale des chevaux et voitures de votre relais établi à Tilbourg et confié à votre surveillance, le service est compromis et la mesure la plus rigoureuse doit être prise pour rétablir ce relais et arrêter une désertion aussi nuisible, je vous ordonne de faire toute diligence pour mettre à exécution l'arrêté du commissaire ordonnateur Sabin Bonnier et approuvé par les représentans du peuple des armées du Nord, Sambre et Meuse, rendu le premier brumaire dernier.

En conséquence du dit arrêté, je vous autorise à requérir la force armée pour que sous les 24 heures du présent, les chevaux désertés soient saisis au profit de la république, les déserteurs arrêtés conduits en prison pour savoir d'eux les raisons qui ont pu faire désertir et s'ils n'en aient aucunes fondées, les chevaux viendront propriété nationale et devront être marqués et embrigadés sur le champ, suivant et conformément à l'arrêté ci dessus.

Fait à Anvers le 23 Germinal 3e année Républiqueaine.

(Signé) Bichot.

Le Chef de division Huard.

Donne ordre aux citoyens Guillain et Godard tous deux capitaines en chef des vivres, de partir sur le champ, de Tilbourg avec deux cavaliers et un commissaire, à l'effet d'y faire rentrer dans 24 heures les chevaux qui sont désertés du relais, par ordre qu'il a reçu de l'Inspecteur Général, du Commissaire Ordonnateur Sabin Bonnier et approuvé par les représentans du peuple les armées du Nord, Sambre et Meuse.

Les officiers municipaux des différentes communes doivent pour leur intérêt faciliter le rassemblement des dits chevaux. Sans quoi ils se compromettent tel qu'ils viennent de le faire; si les dits municipaux refusent, ils doivent dresser procès-verbal du tout.

Le logement leur sera fourni ainsi qu'à leurs chevaux pendant leur voiage.

Tilbourg ce 27 Germinal l'an 3e de la République. Le chef de division (signé) Huard.

Réponse: Le Magistrat de Turnhout déclare avoir vu et lu un ordre du citoyen Bichot, Inspecteur Général de l'Equipage des vivres à Anvers en date du 23 courant.

Item un autre ordre du chef de division Huard à Tilborg en date du 27 courant pour les chevaux de cette commune qui doivent rejoindre le parc de Tilborg. Sur quoi il répond que notre chef Mayeur est parti ce jour pour Anvers, touchant ce relais pour en être absout, vu que nous sommes frappés d'un hopital qui a besoin tous les jours environ 20 chevaux pour le service du dit Hopital ainsi que nous devons fournir plusieurs charottes pour aller chercher à Anvers et Hoogstraeten les fourages et vivres pour les chasseurs à cheval et volontaires cantonnés ici: que si-tôt nous aurons eu réponse du dit chef Mayeur nous tacherons de nous y conformer sans délai demandant entretens à être tenus pour diligens jusqu'au retour de notre chef Mayeur qui arrivera peut être ce jour ou demain.

Les susdits ordres nous sont présentés par les citoyens Guillain et Godard capitaines en chef des vivres et nous sommes maintenant dans l'impossibilité de fournir les dits chevaux.

Fait à la Municipalité de Turnhout ce 28 Germinal 3e année Republicaine, par ordre (signé) F. A. Valé.

Den 17 April 1795 (28 Germinal Jaer III). Volgens Authorisatie van capitain Donoville heeft het Magistraet van Turnhout, aen de vrijheijt Arendonck gerequireert, morgen te leveren:

100 busselen hocij van 10 pond ieder.
100 busselen stroij van 10 pond ieder.

Aen Merxplas.

100 busselen hocij, ieder van 10 pond.
100 busselen stroij, ieder van 10 pond.

Van Lille.

100 busselen hocij, ieder van 10 pond.
100 busselen stroij, ieder van 10 pond.

Den 29 germinal jaer III (29 April 1795) is van de stad Turnhout gerequireert door het Arrondissement van Brabant 290 quintalen koren of tarwe.

LIBERTE.

EGALITÉ.

A Anvers le 6 Floreal 3e année Republicaine 25 april 1795.

Donoville commissaire des Guerres, aux officiers Municipaux de Turnhout.

Comme vous êtes en retard pour la fourniture des bestiaux que vous avez été requis de livrer au parc d'Anvers, vous devez citoyens à compter de la réception de ma lettre, pouvoir à l'approvisionnement en viande de l'hopital établi dans votre commune ainsi que du détachement y cantonné, le directeur et le commandant feront à cet effet des bons que vous acquitterez jusqu'à la concurrence des bestiaux que vous n'avez pas fourni, et le prix en sera payé sur des états que vous recevrez et que vous aurez soin de revêtir des formalités légales.

Salut et fraternité (signé) Donoville.

Antwerpen 22 floreal 3e jaar der Fransche republiek.

Citoyen,

Sende UEd. hierneffens copye van de 2 brieven van het Magistraet beneffens deghene van het extrakt uit den register der quote der pionniers om te gaen wercken naer Nieuwpoorte.

Het quartier van Rijen	10	pionniers	
Hoogstraeten	25	id.	
Santhoven	9	id.	
Herenthals	10	id.	
Arckel	8	id.	
Gheel	8	id.	en 1 timmerman.
Turnhout.	30	id.	en 1 timmerman.

100 id. en 2 timmerlieden.

facta est publicatio hac 15 Maij 1795.

Alsoo bij beschrijffbrief de dato 22 floreal 3e jaer der Republiek van de stadt ende vrijheijt Turnhout gevraagt worden seven ofte agt pionniers ende eenen timmerman om te gaen wercken naer Nieuwpoorte, soo worden aensogt allen deghene hun daertoe willen begeven van hun op het allerspoedigsten aen te geeven aen dese Magistraet om seffens te connen vertrecken. Actum in collegio Dominorum, desen 15 Maij 1795.

LIBERTÉ.

EGALITÉ.

Emprunt forcé
Avertissement aux imposés

Canton de Turnhout,
Commune de Turnhout,

Au Citoyen N. N.,

En vertu de la loi du 19 Frimaire an IV, faisant appel de fonds en forme d'Emprunt forcé et celle du 26 Pluviose derogeant, à l'article de la dite loi du 19 Frimaire précitée. Je vous previens, Citoyen, que vous êtes porté au rôle de la 15e classe du dit Emprunt, rendu exécutoire par l'Administration Centrale de ce Département, et cotisé provisoirement à la somme de : douze cents livres de France. Que vous êtes tenu d'acquitter en 3 termes, savoir ; le premier tiers le 20 Germinal, le second le 30 du même mois et le troisième et dernier Tiers le 10 Floréal, es mains du percepteur qui sera nommé, en Numeraire Métallique, en Matières d'Or et d'Argent ou en Rescriptions Uniquement, conformément auz Arrêtés du Directoire Exécutif des 26 Frimaire et 18 Pluviose derniers. Je crois devoir vous informer que l'Administration à défaut de ce faire vous appliquera la loi du 22 Nivose dernier portant que tout cotisable à l'Emprunt forcé en retard du paiement du premier tiers de sa cotisation à l'époque désignée y sera contraint pour la totalité par l'Administration du Département.

Il vous sera delivré par le dit Percepteur une quittance provisoire soit pour à compte ou pour l'acquit total de la somme à laquelle vous êtes taxée qui sera échangée dans les trois mois suivants, contre un récépissé composé de dix coupons, représentant chacun un dixième de la somme totale que vous aurez payée. Les

quels coupons vous seront remboursés conformément aux articles X, XI, XII et XIII de la loi du 19 Frimaire.

A Anvers le 8 Germinal 4e année Republicaine.

Le Percepteur de l'Emprunt forcé provisoirement (signé) P. J. Luyckx, Maire, F. Snyders, J. J. Snoeckx, F. Dockx, F. Swinnen, et P. J. Balcmans.

LIBERTÉ,

EGALITÉ.

Département des deux Nèthes.

Emprunt de 100 Millions
Avertissement au Prêteurs

Anvers le 1 complémentaire de l'an VII de la République une et indivisible.

Le Receveur Général du Département des deux Nèthes.

Au Citoyen N. N. à Turnhout.

Citoyen, en exécution de la loi du 19 Thermidor an VII et de l'état dressé par le Jury du Département, vous verserez pour votre taxe à l'emprunt de cent Millions, dans la caisse de mon préposé à Herenthals, la somme de quatre cent vingt francs, savoir : un sizième dans les dix jours, un second sizième dans le mois, et les quatre sizièmes restans, par quart, de deux mois en deux mois à compter du premier Vendémiaire prochain.

A défaut de paier chacune de ces sommes à chacune des échéances ci-dessus vous recevrez une contrainte ; et à défaut de paiement dans les cinq jours de la contrainte, le sequestre sera mis sur vos biens, et l'expropriation poursuivie jusqu'à due concurrence ; et à défaut de propriété suffisante pour assurer l'acquittement de cette cote, vous y serez contraint par corps, et poursuivi conformément aux lois existantes. Salut et fraternité. (signé) Darboie.

INHOUDSTAFEL

	Bladz.
Titel I. Staat der bevolking	5
» II. Gemeentebestuur	11
» III. Gemeente-inkomsten	16
» IV. Liefdadige gestichten.	23
» V. Eeredienst	29
» VI. Openbaar onderwijs	32
» VII. Schoone kunsten, wetenschappen en letteren.	37
« VIII. Gezondheidsdienst	39
» IX. Justicie, openbare veiligheid, gevangenis	41
» X. Militie	44
» XI. Openbare belastingen	47
» XII. Openbare werken	50
» XIII. Landbouw	54
» XIV. Nijverheid	57
Geschiedkundige bijdragen uit de archieven van Turnhout	63

